

ИЗВЕШТАЈ

од анализата на правосилни кривични предмети

Проектот „Сите заедно по патот до правда“ е поддржан од страна на програмата Цивика мобилитас.

СОДРЖИНА

ВОВЕД	3
АПОЛОН – во делот на осудениот Р.Т	5
ДЕТОНАТОР - обвинетиот ЈМ.....	16
ДЕТОНАТОР - осудено лице С.С од Кочани	23
ФАЛАНГА	31
ЛИКВИДАЦИЈА.....	40
МИГРАНТИ - КО бр. 11/14	48

ВОВЕД

Транспаренси Интернешенал - Македонија во соработка со здружението Зелена Лупа, ја спроведува граѓанската акција „СИТЕ ЗАЕДНО ПО ПАТОТ ДО ПРАВДАТА“, која што е поддржана преку програмата за развој на граѓанското општество на „Цивика Мобилитас“.

Во текот на проектот, на основа на 6 правосилно завршени предмети, направена е анализа на можностите на правниот и институционалниот систем за спроведување на ефикасно, неселективно и непристрасни постапки за проследување на заштитата човековите права и правните принципи со цел да биде проверена законитоста на кривичната постапка и изречените казни во овој случај, односно дали се изречени на закон засновани и соодветни на тежината на делото казни.

Со цел да се обезбеди единствено следење на кривичните постапки, предмет на овој проект пред стручниот тим се постави потребата од претходно изготвување на водич – прашалник со претходно утврдена методологија за изготвување на извештаите од поединечните стручни лица.

Во функција на оваа цел беше извршена поделба на предметите по случаен избор со ждрепка. Врз основа на списите на предметите и анализа на текот на постапките направен е увид во начинот на спроведување на законот од страна на јавното обвинителство и судот. Контролата ја изврши експертски тим, претставници од граѓанското општество со единствена цел да се утврди состојбата на владеење на правото како и капацитетот на институциите задолжени за делење на правдата во Република Македонија.

Најчесто застапени ставови за работата на Јавното обвинителство се движат во распонот од констатацијата дека „Јавниот обвинител во обвинителниот акт не се обидел да ги разработи и објасни елементите врзани за квалификациите на овој предмет (Ликвидација); не давање на сигурен одговор во однос на обвинетиот и неговата вина (Ликвидација, Детонатор); немање на јасна концепција за криминалната количина што е предмет на обвинението ниту пак извршил правилна правна оценка на дејствијата на обвинетиот (Аполон) или дека Јавниот обвинител нема јасна претстава за доказната вредност на собраните докази и на кои решителни факти да го заснова обвинителниот акт (Аполон) и „Недостасува анализа, односно сублимат на суштествените факти за правилна примена на законот. Особено недостасуваат правно-релевантни факти коишто ќе ги потврдат сите елементи на битијата на кривичните дела кои му се ставаат на товар на сега осуденото лице,“ (Детонатор).

Во однос на работата на судот, анализите покажаа дека правниот став на судот за сторените кривични дела, исто така е недоволно образложен. Па така, недостасува опис за дејствијата во кои се содржани елементите на кривичното дело (се превзема тоа што е законска дефиниција на кривичното дело), на противзаконитите дејствија со кои што се тврди дека

обвинетиот ги сторил и му е изречено најтешката казна-казната Доживотен затвор (Детонатор) или дека Пресудата против трето-обвинетиот е заснована на индиректни докази и не постои ниту еден директен доказ кој ќе обезбеди целосно јасни причини за решителниот факт дека ова лице учествувало во овој кривично-правен настан (Мигранти).

Дел од ставовите на експертите се однесуваат за работата и на јавното обвинителство и на судовите кои ги постапувале спротивно на принципите на законотост така што не навлегуваат во поставување, објаснување и недвојбено докажување на наводно инкриминираните дејствија врз основа на конститутивните елементи на пооделни законски одредби, како на пример во предметот Фаланга „Јавниот обвинител, а потоа и судот, кој го прифаќа квалификативот “злосторничко здружување” не навлегува во утврдување на елементите на злосторничко здружување кои навистина оваа криминална активност ја одредуваат на овој начин. Тие не утврдиле кој, кога и како ја формирал криминалната група и кои биле нејзините мотиви, целите за нејзино формирање.“

Проектот ќе продолжи со анализа на уште шест предмети, во зависност од динамиката како ќе идат приложени документите. До крајот на проектот, ова се прелиминарните заклучоци кои треба да предизвикаат внимание кај стручната и академската јавност, а со цел за подобрување на состојбата и целосно обезбедување на заштита на човековите права во кривичните постапки и нивно неселективно, непристрасно и законито водење:

- Јавните обвинители немаат јасна претстава за криминалната количина што е предмет на обвинение
- Третманот на организирана криминална група или здружение (создавач)
- Недостасува опис на дејствијата заснован на факти
- Нецелосно утврдена фактичка состојба за пресудите
- Немање мотив – фактичката состојба за носење на пресу
- Осуди засновани на исклучиво на индиректни докази
- Пресуди со очигледни грешки на штета на осудените лица
- Строга казнена политика
- Не се води сметка за личноста на обвинетиот

Препораки

- Преоценка на казнена политика
- Пресуди засновани на утврдена фактичка состојба
- Почитување на начело на објективност како елементарно за кривичната постапка

Анализа на предмет

АПОЛОН – во делот на осудениот Р.Т

Изготвено од Георги Настевски

Поранешен јавен обвинител и адвокат во пензија

1. Кривичните дела што се предмет на оваа анализа се сторени во временскиот период од 2013 година до 20.03.2014 година, кога се лишени од слобода седум осомничени лица поради постоење основано сомнение дека сториле кривично дело – злосторничко здружување по чл.394 ст.2 од КЗ и уште пет други кривични дела извршени на штета на културното наследство и природните реткости.

Истражната постапка почнала да се спроведува на 21.03.2014 година кога на сите осомничени лица им е доставена наредба за определување мерка притвор и кога се запознати дека во предистражната постапка се применети посебни истражни мерки издадени согласно законот.

Истражната постапка спрема три осомничени лица траела до јуни 2014 година кога истите се спогодиле со јавниот обвинител за видот и висината што им се ставале на товар. Спогодбата била прифатена од судијата на претходна постапка, по кое донел пресуда со која ги огласил виновни за кривичните дела за кои биле обвинети.

Истражната постапка спрема четирите осомничени лица, меѓу кои е и осомничениот Р.Т., траела до 15.09.2014 година, кога е поднесен обвинителен акт против нив.

2. Кривичната постапка против четирите осомничени лица траела од 21.03.2014 година до 04.04.2016 година кога пресудата станала правосилна. Оваа анализа се однесува на обвинетиот Р.Т. бидејќи во постапката се сторени суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка и е повреден Кривичниот законик на негова штета, како и на штета на останатите тројца обвинети кои се во притвор од денот на нивното лишување од слобода до правосилност на пресудата, по кое се упатени на издржување на казната.

3. Од увидот во списите од судскиот предмет, кои ми беа доставени веднаш, се воочува дека јавниот обвинител немал јасна концепција за криминалната количина што е предмет на обвинение, за доказната вредност на собраните докази и на кои решителни факти да го заснова обвинителниот акт, ниту пак извршил правилна правна оценка на дејствијата на обвинетите, иако истражната постапка се спроведувала повеќе од пет месеци.

Тоа се утврдува од фактот што во однос на обвинетиот Р.Т. со обвинителниот акт му се ставаат на товар четири кривични дела, од кои кривичното дело Тешка кражба му се става

на товар дека го извршил со две поединечни дејствија, како и посебно дејствие од продолжен вид.

Јавниот обвинител воочувајќи ја нелогичната и правна неодржливост на поднесеното обвинение во однос на обвинетиот Р.Т. во завршниот збор извршил измена во фактичкиот опис на делото и на нивната правна оценка. Со извршената измена на товар на овој обвинет му се става само кривичното дело Злосторничко здружување по чл.394 ст.2 од КЗ и кривичното дело Тешка кражба по чл.236 ст.4 вв со ст.1 вв со чл.19 и чл.45 од КЗ.

Како што јавниот обвинител немал јасна концепција за решителните факти и нивното супсумирање под соодветно кривично дело, исто така и Основниот суд Скопје 1 и со донесената пресуда КОК.бр.75/14 од 01.07.2015 година немал јасна претстава за кривичноправниот настан, поради што истата пресуда е со повеќе очигледни грешки на штета на овој осуден, како и на штета и на другите осудени.

Тоа се утврдува со фактот што во однос на обвинетиот Р.Т. со обвинителниот акт му се ставаат на товар четири различни кривични дела, од кои кривичното дело Тешка кражба му се става на товар дека го сторил со две поединечни дејствија, како и посебно со дејствија од продолжен вид.

Наведената оценка се темели на следните мои констатации:

- Фактот што за вкупно пет кривични дела правосилно се осудени седум лица како структурирана група – злосторничко здружение, од кои шест од нив се осудени како организатори, а само еден од нив како припадник на злосторничкото здружение, ја доведува под сомнение таквата структура на злосторничкото здружение, нивната улога, задачи и цели, особено што не се изнесени, опишани и објаснети дејствијата на секој од нив.

- поради тоа не е јасно врз основа на кои факти и од кои докази е утврдено дека обвинетиот Р.Т. пристапил и се огласил да учествува во дејствијата на групата за вршење на означените дела.

- Тврдењето во пресудата дека злосторничкото здружување го сочинуваат шест лица кои го создале и обвинетиот Р.Т., како единствен идентификуван припадник на групата, ја прави пресудата противречна и спротивна на бројните опишани дејствија во фактичкиот опис на делото. Не е јасно и разбирливо на толку преземени дејствија од злосторничкото здружување, на повеќе негови припадници да не им биде утврден идентитетот и покрај преземените бројни посебни истражни мерки во периодот од 24.10.2013 година до 20.03.2014 година.

Спроведување на истрага

Кривичната постапка против обвинетиот Р.Т. е поведена на 21.03.2014 година со наредба за спроведување истражна постапка поради постоење основано сомневање дека сторил

кривично дело – Злосторничко здржување по чл.394 ст.2 од КЗ, кривично дело – Тешка кражба по чл.236 ст.4 вв со ст.1 вв со чл.45 од КЗ, кривично дело - Прикривање по чл.261 ст.3 вв со ст.1 од КЗ, кривично дело – Оштетување или уништување на добра под привремена заштита или културно наследство или природни реткости по чл.264 ст.1 и ст.2 вв со чл.45 од КЗ и кривично дело – Оттуѓување на културно наследство од особено значење во државна сопственост по чл.266-а од КЗ.

Со решение на судија на претходна постапка на Основниот суд Скопје 1 во Скопје IIIKOKPP бр.123/14 од 21.03.2014 година му е определена мерка притвор по сите основи од чл.165 ст.1 т.1, 2 и 3 од ЗКП во траење од 30 дена. Во истата истражна постапка мерката притвор е определена и на останатите шест осомничени лица за кои се спроведувала истражна постапка за истите кривични дела, како и за овој обвинет.

Мерка притвор

6. Мерката притвор спрема лицето Р.Т. како и за спрема тројца осомничени лица, непрекинато е продолжувана 15 пати со посебни решенија до правосилноста на пресудата. Иако овој обвинет и неговиот бранител имаат поднесено повеќе жалби на решенијата за продолжување на мерката притвор, сите нивни жалби се одбиени како неосновани. Исто така дадените предлози од одбраната на овој осомничен за укинување на мерката притвор или нејзината замена со некој друга алтернативна мерка за обезбедување негово присуство, се одбиени како неосновани. Во сите решенија со кои се одбиени жалбите против решението за продолжување на мерката притвор, како и во решенијата со кои не се прифаќа неговиот предлог за замена на мерката притвор со некоја друга алтернативна мерка за обезбедување, не постои и не е наведена ниедна конкретна и утврдена околност што укажува на негова опасност од бегство или криење. Првостепениот суд што ја определил и ја продолжувал мерката притвор, како и второстепениот суд, кој одлучувал по изјавените жалби, во нивните решенија сметаат дека е доволно да постои само сомневање дека би можел осомничениот, односно обвинетиот да побегне. Мерката притвор спрема тројцата осомничени лица, кои се спогодија со јавниот обвинител за видот и висината на казната во истражната постапка, траеше до правосилноста на пресудата што е донесена врз основа на таа спогодба.

Обвинителен акт

7. Од вкупно седум лица кои се правосилно осудени во овој предмет, тројца од нив со јавниот обвинител се спогодиле за видот и висината на казните во тек на истражната постапка, која спогодба ја прифатил судијата на претходна постапка и донел пресуда со која ги огласил виновни. Против осомничениот Р.Т. е поднесен обвинителен акт на 15.09.2014 год. , кој се однесува за уште три осомничени лица. Со обвинителниот акт на товар на осомничениот Р.Т. му се ставаат кривичните дела:

- Злосторничкото здружување по чл. 394 ст.2 од КЗ
- Тешка кражба по чл. 236 ст.4 вв со ст.1 вв со чл.235 ст.1 и ст.4 вв чл.19 од КЗ
- Прикривање по чл.261 ст.3 вв со ст.1 вв чл.45 од КЗ
- Уништување или оштетување на необработен архивски материјал по чл. 267 вв со чл.45 од КЗ

Во обвинителниот акт осомничените лица се прикажани како функционална целина, во која тројцата осомничени, заедно со тројца осомничени лица што се спогодиле со јавниот обвинител за видот и висината на казната, како и организатори создале група за извршување на наведените кривични дела, во кој осомничениот Р.Т. станал припадник на таа група и со умисла помагал во вршењето на кривичните дела заедно со НН припадници на групата. Во такво својство на овој осомничениот му се ставаат на товар преземање криминални дејствија, поединечно или заедно со сега осудениот Д.Ј. и други НН припадници на групата, за остварување на точно одредени цели и тоа архелошки ископувања без дозвола од надлежен орган на архелошки локалитети, како и противправно одземање подвижни предмети пронајдени во ископани гробни места и други добра под привремена заштита, а кои ги пронашле со користење на сознанија од други лица како припадници на групата како и користење на стари мапи. За да го докаже заедничкото делување на групата во обвинението се тврди дека обвинетиот Р.Т. заедно со осудениот Д.Ј. и други НН припадници на групата, сите знаци, траги, сознанија за постоење на подвижни предмети-артефакти, ги проверувале со користење на софистицирани метал – детектори, како и со разни алатки-копачи, сврдла, кои по нивното пронаоѓање ги присвојувале, ги криеле и подоцна ги продавале на заинтересирани купувачи, иако знаеле дека ниванта продажба е забранета. За аргументирање на обвинителниот акт и за докажување дека дејствијата опфатени со обвинението се сторени, јавниот обвинител користел како докази посебни истражни мерки, транскрипти од снимени телефонски разговори обезбедени со наредби, вешт наод и мислење, искази на сведоци.

Главна расправа

8. Главната расправа започнала на 24.11.2014 год., а завршила на 09.06.2015 год. Во текот на главната расправа се одржани 11 главни претреси и се изведени сите докази по предлог на јавниот обвинител и делумно по предлог на одбраната.

Обвинетиот Р.Т на главна расправа беше категоричен дека во критичниот период го користел само неговиот телефон преку провајдерот ВИП 078/578-351 и дека тој телефон му е привремено одземен при извршениот претрес во неговиот дом на 20.03.2014 год. и дека не му бил одземен и никогаш не го користел телефонскиот број 070/624-351, кој е сопственост на лицето Илијан Адемов од с. Дедели, Валандово. Овој факт не го провери првостепениот суд и не даде причини зошто не ја провери таквата негова одбрана и од кои докази утврди дека овој телефон во критичниот период го користел овој обвинет.

Во завршните зборови јавниот обвинител го преиначи обвинението против овој обвинет, по однос на фактичкиот опис на делата и по однос на нивната правна оценка, така што остана на обвинителниот акт дека стоил кривично дело Злосторничко здружување по чл.394 ст.2 од КЗ и кривично дело Тешка кражба по чл.236 ст.4 вв со ст.1 вв со чл.19 и чл.45 од КЗ.

Иако одбраната на овој обвинет наегирала дека тој никогаш не го користел телефонскиот број 070/624-351 и дека тој телефон е сопственост на друго лице, јавниот обвинител не предложил како докази да се прибави чарт листа од провајдерот за тој период по однос на останатите евидентирани телефонски разговори и да утврди дали тој телефон го користел овој обвинет.

Донесување на пресуда

9. Првостепената пресуда е објавена на 01.07.2015 год. Сите обвинети се огласени виновни и изречените единствени казни затвор се движат во траење од 12 години и шест месеци до единствена казна затвор во траење од четири години и осум месеци, кој му е изречена на обвинетиот Р.Т. По донесување на пресудата со решение на советот од чл.25 ст.5 од ЗКП на првостепениот суд, на сите обвинети им е продолжена мерката притвор до правосилност на пресудата, со образложение дека сеуште постојат причините поради кои била применете мерка притвор.

Жалбена постапка

10. Против првостепената пресуда сите обвинети изјавија образложени жалби. Второстепениот суд на 03.03.2016 година одржа јавна седница во присуство на сите обвинети и нивните бранители.

По одржаната јавна седница Апелациониот суд Скопје донесе пресуда со која ги одби жалбите на Основното јавно обвинителство Скопје поради одлуката за казната и на сите обвинети, како неосновани и првостепената пресуда ја потврди во целост.

Против второстепената пресуда одбранта на обвинетиот Р.Т. поднесе барање за вонредно преиспитување правосилна пресуда, по кое Врховниот суд на Република Македонија се уште не донел одлука.

Забелешки на постапката и на ставовите на судовите

11. Предмет на кривичноправна заштита на кривичните дела ов предметот Аполон се зачувување и заштита на културното наследство и природните реткости, кои како универзални вредности уживаат посебана заштита поради нивната општествена, културна и историска вредност.

Факт е дека во Република Македонија постојат диви копчи на археолошки локалитети за кои постои сознание дека постојат гробови или друг вид археолошки наоѓалишта, во кои со

копање може да пронајде закопано благо или добро кое на дивиот пазар со такви предмети може да се оствари значителна имотна корист.

Од таа причина државата со кривично гонење на лицата, за кои постои основано сомневање дека сториле такви кривични дела, се обидува да го намали или сузбие овој вид криминал.

Во овој предмет се изречени високи казни затвор, иако во кривичанта постапка не е утврдено дека некој од осудените прибавил имотна корист за себе или за друг со овие сторени кривични дела.

Покрај донесување на пресудата иако доказите за постоењето на кривичните дела и кривичната одговорност се противречни, првостепениот и второстепенито суд не ги отстранија тие противречности и не дадоа причини кои се докажани, односно се недокажани и од кои докази ги утврдиле таквите факти.

Од анализата на списите во предметот “Апалон” се утврдени начелни и конкретни забелешки.

Начелни забелешки

При изготвување на обвинителниот акт јавниот обвинител не се придржувал на законскиот пропис да фактичкиот опис на делото (изреката) ги содржи законските обележја на кривичното дело, времето, местото, начинот на извршување на кривичното дело, предметот на кое е извршено и средствата со кое е извршено кривичното дело, како и другите околности потребни за прецизно определување на кривичното дело, без непотребни поединости.

Неместо тоа, во фактичкиот опис на кривичните дела што им се ставаат на товар на обвинетите постојат непотребни поединости од кои не зависи постоењето на кривичните дела што се предмет на обвинение, ниту се составен дел на фактичкиот опис на тие дела.

Во фактичкиот опис на секое поедино кривично дело постојат повеќе такви непотребни поединости, кои се всушност утврдена хронологија на настани и изреката ја прават како да е образложение со утврдена фактичка состојба, како што се: преземање криминални дејствија поединечно или заедно за остварување на точно определени цели, користење на мапи и сознанија кои осудениот Д.Ј. ги стекнал од лични сознанија или собрани од други извори за кои сочини писмени белешки за позиционираност на локации каде можат да се најдат добра под привремена заштита, кој таквите информации ги проследувал на обвинетиот З.М. и осудениот К.А.Б и на други НН припадници на групата, сознанија за наводни знаци, траги и други слични сознанија ги проверувале, кога заштитениот сведок УЦ 450 покажал интерес за такви предмети, околу 16.15 часот со ПМВ Ровер, сребрена боја,

ГЕ1591АБ, сопственост на обвинетиот З.М се упатиле спрема неговиот дом, лоциран на ул. Самоилова бр. 8, влегле во вулканизерскиот сервис, дел од неговата куќа веднаш, а во 16.14.31 се јавил на телефонскиот број ХХ, користен од осудениот Б.В., кого го повикал да дојде кај него дома, по што осудениот Б.В пристигнал со скутер, со кој влегол во сервисот, итн. Вакви и слични непотребни поединости има во сите 15 точки од изреката на првостепената пресуда.

Во фактичкиот опис на делата се опишани дејствијата на секој обвинет со неговите законски обележја, за кои јавниот обвинител сметал дека се докажани и произлегуваат од изведените докази.

Иако одбраната го негирала постоењето на доказите дека се сторени тие кривични дела, судовите не ја проодбраната на обвинетиот Р.Т. и не ги остранија противречностите на изведените докази, ниту се дадени причините зошто се отстранети тие противречности.

Сите непотребни поединости во фактичкиот опис на делото се претходни подготвителни неказниви дејствија и со сторување на делото ја губат својата правна самостојност. Нивното постоење не влијае на непосредната примена на законот, бидејќи не се решителни факти и не ги содржат законските обележја на кривични дела. Нивното опишување во фактичкиот опис на делото го обременува истиот и е непотребно, бидејќи е нејасна и нерзбирлива, поради што не може во целост и со сигурност да се испита.

Донесената пресуда во делот на обвинетиот Р.Т. нема со сигурност утврдени факти дека ги сторил кривичните дела за кои е огласен виновен и казнет, бидејќи не ја проверил неговата одбрана дека обезбедените докази со посебните истражни мерки за следење на телефонските комуникации на телефонот не се однесуваат на него и дека никогаш не го користел тој телефон.

ЗАКЛУЧОК

Во постапувањето на првостепениот и второстепениот суд се сторени одредени пропусти во постапката и се земени погрешни ставови како што се

- изреката на пресудата во т. 7, 9 и 10 за обвинетиот Р.Т. е неразбирлива како и за другите осудени, бидејќи се огласени за виновни за кривичното дело Тешка кражба по чл. 236 ст. 4 вв со ст. 1 вв со чл. 19 и 45 од КЗ, кое во став 1 од истото дело во законот има шест точки. Во изреката на пресудата, ако и во нејзиното образложение, ниту во обвинителниот акт, ниту во второстепената пресуда, не е наведена точката од основното кривично дело по чл. 236 ст. 1 од КЗ, врз основа на која обвинетиот Р.Т. со првостепената пресуда го огласил за виновен за квалификуваното кривично дело по чл. 236 ст.4 од КЗ.

Со првостепената пресуда е утврдено дека осудениот Р.Т. заедно со уште еден обвинет и двајца претходно осудени, го сториле кривичното дело по чл. 236 ст. 4 вв со ст. 1 во врска со чл. 19 и чл. 45 од КЗ, бидејќи со метал детектор од турско производство и една мала сонда се обиделе противправно да присвојат подвижни предмети под земја, како добра под привремена заштита, сопственост на Република Македонија.

Ова кривично дело останало во обид затоа што судот утврдил дека биле превземени дејствија за негово извршување, но не настанала последица на тие дејствија, бидејќи не е утврдено дека со копањето биле пронајдени такви предмети. Правната квалификација дека ова кривично дело е од продолжен вид се заснива на утврдените факти дека е сторено со повеќе дејствија во тој континуиран временски период. Неразбирливоста на изреката се огледа во фактот што огласен виновен за квалификуваното кривично дело, во кое основното кривично дело има шест точки, а во пресудата не е означено врз основа на која точка од основното кривично дело судот заклучил дека е сторено квалификувано кривично дело.

Предвид дека тоа е сторена апсолутна суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка, на која второстепениот суд внимава по службена должност при одлучувањето по жалбата, а на која повреда не реагирал второстепениот суд, укажал дека со таквата нивна постапка е повредено правото на правично судење на овој обвинет и на други обвинети.

- во пресудата не се наведени причини за решителните факти поради сведување изреката на правосилната пресуда детално изнесување и повторување на содржината на изведените докази, без утврдување на фактичката состојба, поради што таквата пресуда е без образложение.

- во одредбата од чл. 408 ст. 6 од ЗКП произлегува обврска судот да во образлагањето на пресудата ги изнесе причините за секоја точка од пресудата. Во неа е пропишано покрај останатото што треба да содржи образложението на првостепената пресуда а тоа е дека мора да ја содржи фактичката состојба во мера и обем колку е потребно за видот на донесената пресуда, а посебно за пресудата за која е обвинетиот огласен виновен.

Пресуда која се сведува на детално изнесување и повторување на изведените докази е всушност пресуда без образложение. Не е потребно во причините на пресудата да се препише изреката на првостепената пресуда, бидејќи таа е супстрат на утврдената фактичка состојба, а фактичката состојба е една поширока целина која мора да се утврди и да даде одговор за сите битни прашања за решавање на конкретниот кривичен предмет.

Во пресудата треба да се утврдат релевантни факти, индиции, помошни и контролни факти, со тоа што правно релевантни факти се утврдуваат во секој случај, а индициите, помошните и контролните факти се утврдуваат само тогаш кога е тоа потребно за утврдување на правно релевантните факти

Од пресудата мора јасно да се види кој факт и врз основа на кои докази и од кои причини е утврден или неутврденж, а бидејќи тоа го нема во пресудата на Основниот суд Скопје I КОК бр. 75/14 од 1/07.2017 год. Која се однесува на оваа анализа, нема причини за решителните факти, со што е сторена уште една апсолутно суштетсвена повреда на одредбите на кривичната постапка.

- со пропуштање на првостепениот суд во образложението да ги изнесе причините зошто е одбиена како неоснована одбраната на обвинетиот Р.Т. дека никогаш не разговарал на телено со број XX и дека тој телефон е на друго лице, со кого немал никакви контакти, претставува отсуство на причини за решителните факти во анализираната пресуда.

Истовремено со тоа што е повредено правото на обвинетиот Р.Т. на правично судење, со што повторно е сторена суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка.

- покрај овие апсолутни суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка, советот на Апелациониот суд кој одлучувал по изјавените жалби за продолжување мерак притвор, го повреди одредбите на кривичната постапка со одбивање на жалбите на осомничениот, односно обвинетиот, со кое е продолжена мерката притвор.

Имено, при одбивање на неговите жалби советот на второстепениот суд не ги ценеше фактите дека има имот и семејство во Македонија, поради што има интерес туда да остане, дека не постои можност ниедна конкретна утврдена околност која укажува на вистинската опасност од негово бегство или криење. Покрај тоа не се оценети жалбените наводи дека бил на возраст од 53 години и дека човек на негова возраст не бега од дома, дотолку повеќе што има имот и семејство кои го врзуваат за неговиот имот и семејниот дом.

Од воочените начелни и конкретни забелешки од постапките на судовите и нивните ставови во донесените пресуди нужно се наметнуваат следните заклучоци:

- Јавниот обвинител како и обично при донесување наредба за спроведување истражна постапка на обвинетите им се ставаат на товар повеќе кривични дела во однос на бројот на кривичните дела за кои се поднесува обвинителниот акт. Не е познато од кои причини тоа го прави јавниот обвинител, но факт е дека доколку во текот на истрагата се открие ново кривично дело, не е пречка истрагата да се прошири со новото кривично дело и за тоа да се поднесе обвинителен акт. Тоа укажува дека при донесување наредба за спроведување истражна постапка не секогаш се цени дали постои минимум доволно основано сомнение дека е сторено кривичното дело за кое се донесува таква наредба.

- Факт е дека со спроведување на истражна постапка за кривично дело за кое нема минимум докази за постоење на основано сомнение дека е сторено тоа кривично дело влијае на времето потребно за нејзиното спроведување. Поради тоа и поради фактот дека ситражната постапка е спроведена за кривичното дело за кое е пропишана казна затвор во траење од најмалку четири години, законскиот основа за времетраењето на притворот во истражната постапка во овој предмет било продолжено за уште три месеци.

- Иако бил поднесен приговор против обвинителниот акт и истиот бил одбиен како неоснован, поради што обвинителниот акт бил одобрен и стапил во правна сила, а неправилната правна квалификација за кривичното дело по чл.236 од КЗ е техничка грешка која не била воочена од советот за оцена на обвинителниот акт во состав од пет судии на првостепениот суд, кој е должен по службена должност да внимава дали поднесениот обвинителен акт има технички грешки.

- Првостепениот суд донесе пресуда со која обвинетиот Р.Т., како и други обвинети, ги огласи за виновни за квалификуваното кривично дело по чл.236 ст.4 вв ст.1 вв со чл.19 и чл.45 од КЗ. Во основното кривично дело по чл.236 ст.1 од КЗ има шест точки. Во изреката на првостепената пресуда не е наведена точката по која е огласен виновен. Со фактот што отсуствува точката од основното кривично дело на правната квалификација во која го огласи за виновен донесените пресуди се неразбирливи. Доколку се неотстранување на наведената суштествена повреда на кривичната постапка се прифатат становиштата на првостепениот и второстепениот суд дека не сторена таа суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка, со таквите незаконити пресуди е повреден Кривичниот законик на штета на осудените по чл.416 т.4 од Законот за кривичната постапка, бидејќи е применет кривичен законик кој не може да се примени, кој што исто така е основ за укинување на донесените пресуди во овој предмет. Имено, во конкретниот случај не е наведена законската одредба на кој начин е сторено основното дело на кое се заснова квалификуваното кривично дело.

- Предвид и дека покрај сторените апсолутно суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка, првостепената пресуда е потврдена во целост од второстепениот суд, тоа укажува дека се работи за свесно непочитување на законот. Ако погрешил јавниот обвинител во основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, не е можно таа грешка да не ја воочат петмина судии во советот за оцена на обвинителниот акт, советот од пет члена на првостепениот суд, јавниот обвинител во Вишото јавно обвинителство Скопје при давање мислење по жалбите на тужителоти на обвинетите, како и советот од пет судии на второстепенито суд кога одлучувал по изјавените жалби и е должен по повод изјавените жалби, а по службена должност, да внимава дали се сторени наведените суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка и дали правилно е применет Кривичниот законик. Тоа укажува дека е повредено правото на правично судење за обвинетите во овој предмет. Со тоа, судиите на првостепениот и второстепениот суд кои постапувале во овој предмет несовесно ја вршеле судската функција во водењето на судската постапка во овој предмет. Според оцената на степенот на тежината на повредата на правата на странката зависи какви мерки ќе се преземат.

- Против пресудата на второстепениот суд е поднесено барање за вонредно преиспитување на правосилна пресуда и сè уште нее одлучено по тој вонреден правен лек. Без оглед на тоа, очигледно е дека суидовите и јавните обвинители свесно не го почитуваат

и не ги отстрануваат сторените повреди на законот на штета на обвинетите. Тоа го прават од причини што поради наведените повреди на законот задолжително треба да се укине првостепената пресуда и предметот мора да се врати во фаза на потврден обвинителен акт. Тоа ќе предизвика укинување на мерката притвор предвид да по потврдување на обвинителниот акт за кривичните дела што се предмет на обвинение притворот може да трае најмногу една година по потврдувањето на обвинителниот акт.

- Таквото тврдење е резултат и на другите наведени апсолутно суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка на кои второстепениот суд по повод изјавените жалби мора да внимава по службена должност дали се сторени таквите повреди истакнати во оваа анализа и аналогно на тоа да донесе решение во смисла на чл.436 од ЗКП, односно да се укине првостепената пресуда, независно дали таквите повреди се нападнати со изјавените жалби на одбраната.

Анализа на предмет

ДЕТОНАТОР - обвинетиот JM

**Изготвено од Д-р Милка Ристова
Судија на Врховен суд на Република Македонија во пензија**

Во функција на подобрување на состојбите во правосудниот систем на Република Македонија и отпочнување на процес на враќање на довербата во истиот, како општа цел на проектот насловен „Име на проектот“, предмет на овој Извештај е водената кривична постапка против лице JM, правосилно осудено во случајот со наслов „Детонатор“¹.

1. Извештајот се темели на целосна анализа на списите од предметот кои што се обемен материјал (само пресудата е 280 страници). Се анализираше текот на кривичната постапка со цел да се утврдат околностите кои довеле до донесување на пресудата која од осуденото лице во текот на целата постапка и по нејзината правосилниот се смета за неправедна или незаконита пресуда, а во извесна смисла и пошироката јавност пресудата ја доживува како неправедна.
Мерка Притвор
2. Од поведувањето на постапката по кривичната пријава и по испитување на истата, јавниот обвинител ја предлага мерката притвор како мерка за обезбедување на присуството на обвинетиот во текот на постапката, по сите три основи предвидени во ЗКП и истата е усвоена, па осуденото лице се наоѓало во притвор од 31.03.2012 година, сè до изрекување на пресудата по која што побарало префрлање во КПД Идризово. Во притвор останал две години и осум месеци. Осуденото лице и сега се наоѓа на издржување на казната во КПД Идризово.

¹ Обвинетиот JM правосилно е осуден со пресуда на Основниот суд Скопје 1 II.КОК.бр.47/12 од 24.12.2013 година потврдена со Пресуда на Апелациониот суд Скопје КОКЖ.бр.240/14 од 10.11.2014 година за кривични дела, и тоа: кривично дело Злосторничко здружување по чл.394 ст.1 од КЗ и за истото му е утврдена казна затвор во траење од три години; кривично дело Убиство од чл.123 ст.2 т.4 вв со чл.19 ст.1 вв чл.22 вв чл.45 од КЗ и за истото му е утврдена казна затвор во траење од десет години; кривично дело Насилство од чл.386 ст.2 вв ст.1 вв чл.22 од КЗ од т.12 од изреката на пресудата и за истото му е утврдена казна затвор во траење од една година и шест месеци.

Со примена на чл.44 ст.2 т.2 од КЗ осуден е на единствена казна затвор во траење од тринаесет години и шест месеци во која се засметува времето поминато во притвор сметано од 31.03.2012 година до започнувањ со издржување на казната затвор.

Оваа пресуда е потврдена од страна на Апелациониот суд Скопје со Пресуда КОКЖ 50/14 од 10.11.2014 година.

3. Во текот на траењето на постапката оценето е дека долго трае мерката притвор, па одбраната неколку пати со правни средства бара укинување на притворот или замена со друга поблага мерка за обезбедување на присуството на обвинетиот, но судот одлучувајќи по овие барања истите ги одбива со образложение кое се ограничува само на цитирање на законските услови предвидени за определување на мерката притвор, без да даде осврт на наводите изнесени од страна на обвинетиот и неговата одбрана да оцени зошто не ја прифаќа аргументацијата дека и со поблаги мерки на обезбедување, тогаш осомниченото лице, а подоцна и обвинетиот, непречено ќе се јавува пред судот во постапката. Па така **во решението воопшто не е образложено** кои се тие околности што го наведуваат судот на заклучок дека постои оправдан страв дека обвинетиот ќе го повтори или ќе го доврши кривичното дело. Воедно дали постои и во што се состои опасноста да се влијае врз сведоците, соучесниците, со-извршителите на кривичното дело. Не е дадено образложение и за ставот на судот дека обвинетиот ќе се даде во бегство за да ја одбегне кривичната одговорност. За сите овие околности **судот во своите одлуки не се повикува на докази**, ниту пак ги посочува фактите врз основа на кои оценил дека мерката притвор е неопходна за законито водење и навремено завршување на кривичната постапка.

Тек на постапката

4. Од деталната анализа на списите веднаш се утврдува преобемноста на целокупната постапка која изобилува со **широки описи кои немаат суштинско влијание** на утврдувањето на правно-релевантните факти за кривичното дело и особено за вината на осудениот. Постапката има повеќекратни повторувања и описи, употреба на исти изрази од кривичната пријава преку обвинителниот акт до пресудата, што укажува дека **субјектите** кои според законот ја водат постапката не покажале доволна индивидуалност во јазичното изразување на правно-релевантните факти и оценката на доказите. **Недостасува анализа**, а особено сублимат на суштествените факти за правилна примена на законот.

Пресуда

5. **Правниот став на судот за стореното кривично дело исто така е недоволно образложен**, па така недостасува опис (се презема тоа што е законската дефиниција на кривичното дело) на противзаконитите дејствија со кои обвинетиот го сторил кривичното дело.

Усогласеност на пресудата со законското битие на делото

а) Злосторничко здружување член 394 ст. 1 од КЗМ

Обвинетиот е огласен за виновен за кривично дело Злосторничко здружување и тоа според судот истото го формира седум лица, детално набројани во диспозитивот на пресудите и сите се јавуваат како „создавачи“ на групата или банда, како основа за

постоење на кривичното дело Злосторничко здружување, а само тројца од обвинетите се припадници на групата и одговараат по ст.2 од чл.394.

Во чл.394 ст.1 од КЗ на РМ² Законот употребува термин во еднина „тој што ќе создаде група...“ што значи дека како „создавач“ на група може да се појави само еден, а другите што ќе му се придружат на групата стануваат „припадници на групата или бандата“, и како такви одговараат евентуално по ст.2. Судовите во своите одлуки прифаќаат дека во овој кривично-правен настан станува збор за едно „злосторничко здружение“, па нејасно е зошто судот прифатил дека дури шест до седум лица се „создавачи на групата или бандата“ – злосторничко здружение.

б) Докази

Во текот на кривичната постапка судот не образложил врз основа на кои докази утврдил:

- дека е создадена група или банда што има за цел да врши кривични дела;
- Дали постои претходен договор меѓу обвинетите да се создаде групата;
- Цели и задачи на групата за вршење на кривични за кои е предвидена потешка казна.

Сите овие елементи се суштествени претпоставки за постоење на злосторничко здружение во смисла на одредбата од чл.394 од КЗ. Сите обвинети, освен сега осудениот ИГ, кој е од Веница, живеат во Кочани, во мал град во кој луѓето меѓусебно се познаваат, упатени се едни на други поради што контактираат по разни поводи, особено контактите се зачестени помеѓу млади луѓе кои водат подинамичен живот. За да постои формирање на група или банда **потребно е судот да утврди правно-релевантни факти**. Зачестената комуникација по телефон е индиција, но потребни е и други факти за координирано дејствување на групата во намера да врши кривични дела. Во фактичката состојба судот прифатил дека групата е создадена во период од 2009 до 31.03.2012 година, што е подолг временски период за да укажува на дејствување на група во правец на иста криминогена цел. Судот прифаќа целта на групата била да се изврши убиство, односно лишување од живот на оштетениот, а овој заклучок судот го темели на исказ на загрозениот сведок кој пред судот посведочил дека на неутврдена дата во месец април 2011 година дел од обвинетите (меѓу нив и JM) седеле во кафе на маса во присуство на повеќе непознати лица и во таа прилика еден од сега обвинетите гласно, за да чујат сите, изјавил дека нуди 50000 евра само да биде ликвидираан оштетениот. Сведокот во својот исказ не појаснува, а **судот и не утврдува правно-релевантни факти** за однесувањето на останатите присутни на масата во смисла

² Чл.394 од КЗ на РМ гласи:

- (1) Тој што ќе создаде група или банда што има за цел вршење на кривични дела за кои може да се изрече казна затвор од три години или потешка казна, ќе се казни со затвор од една до пет години.
- (2) Припадникот на групата или бандата, ќе се казни со затвор од три месеци до три години.
- (3) Припадникот на групата или бандата кој ќе ја открие групата, односно бандата, пред да стори некое кривично дело во нејзин состав или за неа, ќе се ослободи од казна.

дали коментираат, одобруваат, се согласуваат со тоа што го изјавил еден од нив. **Само ова лице зборува гласно за своите недоразбирања со сега осудениот.**

в) Утврдување на вина

Во истата постапка сите овие лица како учесници во создавањето и припадноста на групата или банда се огласени за виновни и за кривично дело Убиство од безобсирна одмазда³.

Како **дејствие на извршување** судот прифатил дека непознат сторител НН лице, кое останало непознато во текот на целата постапка, а кое било ангажирано од обвинетите, на долниот дел од возилото ПМВ марка Сеат Леон, сопственост на сопругата на оштетениот, паркирано на Бул. АВНОЈ во Скопје била поставена кутија со експлозив и барутно полнење. Поставувањето на истиот било ноќта 19 кон 20.05.2011 година, а кога оштетениот влегол во возилото и го ставил во погон и при тргнување се случила експлозија налик на петарда. Експлозивот бил активиран од далечина со мобилен телефон. Оштетениот се здобил со повреди, а и возилото било оштетено.

Судот за обвинетите за кои претходно прифатил дека дејствуваат како група/банда/злосторничко здружение дејствувале како со-извршители со лицето кое го поставило и активирало експлозивот. Во образложението судот прифатил дека се **со-извршители на продолжено кривично дело.**

Во образложението на пресудата истиот ги цени вербалните докази, особено на загрозениот сведок, оштетениот и други **сведоци кои не се очевидци на настанот.** Во анализата на доказите посветува внимание на транскрипти од телефонски разговори кои што датираат од 2012 година, а ова дејствие е извршено на 19 кон 20.05.2011 година, што значи дека **нема временско поклопување на телефонските разговори.**

Во анализата на доказите судот дава посебно место и на транскриптите и на одбраната и на нејзината оценка на доказите, но изрекува висока казна за сите осудени лица. Конкретно, еден од обвинетите кој во текот на постапката постојано ја тврди својата неповрзаност со групата на начин на кој што е обвинет истакнувајќи дека до сега е неосудуван, дека е со високо образование, со сопствен бизнис, а при тоа укажувајќи дека судот не се повикува на ниту еден доказ за преземање на конкретно дејствие како со-извршител на обидот за лишување од живот на оштетениот. **Судот не образложува кој е тој придонес за да се прифати како со-извршител.**

Од анализираните докази од страна на судот, освен за еден од обвинетите, за останатите не е утврдено било каква директна закана за животот на оштетениот. И од транскриптите не произлегува ниту директен ниту контакт по телефон помеѓу

³ Како под фуснота 1

обвинетиот ЈМ и оштетениот, а воедно нема образложение ниту дали меѓу нив се нарушени меѓучовечките односи.

Посебно внимание во анализата на списите на предметот за потребите на овој извештај е посветено на преносните медиуми – компакт диск и транскрипти – писмени записи за комуникацијата меѓу обвинетиот, сега осуден ЈМ, и останатите членови на групата. Од истите се забележува комуникација меѓу еден од обвинетите кој директно е посочен како нарачател на убиството на оштетениот кое останало во обид, меѓутоа од дадениот запис во пресудата во еден од тел разговори кои е направен во 2012 година односно по инкриминираниот настан кога еден од обвинетите И.Г прашува: “да го пукам ли брат, да го пукам ли сега брат-да ги пукам”.

Осудениот Ј.М во одговор: „па ропај, ако нешто се појави, ропај”.

Во нивниот меѓусебен разговор кога И.Г известува дека оштетениот може да викне и други лица Ј.М му сугерира “срам ќе му е дека си сам, да ги викне.”⁴

Од овој телефонски дијалог произлегува дека не постои безобсирна одмазда напротив се советува “ако нешто се појави” што сугерира претходна акција од оштетениот.

А во делот “срам ќе му е да ги викне дека си сам” се секвенци од тел разговор кои укажуваат дека Ј.М го подржува само во случај на самоодбрана, а се укажува и на евентуална фер пресметка меѓу нив до која никогаш не дошло. Овие разговори меѓу младите луѓе за среќа не завршиле со никаков инцидент во текот на 2012 година. Сите транскрипти се од оваа година пред кривично правниот настан.

6. Во однос на кривичното дело Насилство, преку изведените докази, судот прифатил дека обвинетиот Ј.М има нарушени односи со семејството на оштетениот. Во текот на постапката судот утврдува дека обвинетиот Ј.М му дал поддршка на С.М но таа се однесувала на тоа што првиот прифатил да разговара со таткото на оштетениот во кривично правниот настан поврзан со кривичното дело Насилство бидејќи биле соседи и биле во добри односи. Улогата на еден од обвинетите Ј.М е да го посветува младиот син на неговиот сосед “да се прибере” затоа што ќе има последици. Освен тел разговор друго дејствие не е утврдено односно меѓу лицето Ј.М и оштетениот и неговиот татко никогаш не дошло до директен контакт освен погоре изнесеното.

За кривичното дело Насилство изречена е казна затвор од една година и шест месеци. Според законскиот опис, ова кривично дело се извршува со: малтретирање, груба навреда, грубо насилство кое во јавноста предизвикува чувство на несигурност, загрозување или страв. Насилството во кривично-правна смисла односно како кривично дело, претставува примена на физичка сила или психичка присилба што има за последица страв во јавноста, несигурност, неспокојство предизвикано од дејствие.

⁴ Стр. 183 од првостепената пресуда.

Во анализата на списите на предметот и во образложението на пресудите, судот освен на телефонски разговор не се повикува на други докази за сериозна физичка или психичка закана спрема оштетениот, напротив неговиот татко како сведок потврдил дека не се во лоши односи. Односно судот не утврдил ниту еден непосреден и материјален доказ за дејствијата кои претставуваат конститутивен елемент на кривичното дело „Насилство“.

Осудениот кој во текот на целокупната постапка постојано тврдел дека не сторил никакво кривично дело и дека освен обично познанство како сограѓанин не договарал вршење на кривични дела и постапката ја смета за незаконита, неправедна која му го уништува животот со високата временска казна од 13 години и 6 месеци затвор.

ЗАКЛУЧОК

Тргувајќи од потребата за безусловно почитување на човековите права, владеење на правото и поголема транспарентност и отчетност на работата на сите државни органи особено на судството, потребна е овој вид на опсервација на кривично правните настани кои предизвикуваат сериозно внимание во јавноста.

Токму затоа од анализата на списите утврдено е дека:

- ❖ Во текот на кривичната постапка судот се придржувал кон принципите на кривичната постапка утврдени во ЗКП.
- ❖ Бранителот на обвинетиот во одбраната имал прилика да ги изнесе сите факти и докази кои се во корист на обвинетиот.
- ❖ Поднесени се повеќе правни лекови, жалби против одлуките за определување на притвор, приговор на обвинителниот акт, жалба на првостепената пресуда,
- ❖ Повисоките инстанции кои одлучувале по правните лекови не ги прифатиле и ги сметале за неосновани.
- ❖ Апелациониот суд при одлучувањето по жалбата по правило би требало да даде образложение зошто не ги прифаќа жалбените наоди кои укажувале дека не постојат докази за со-извршителство, а особено за постоење на вината на обвинетиот ЈМ. Воедно е укажувано дека во утврдените факти од страна на првостепениот суд не се содржани елементите за кривичното дело за кое се терети обвинетиот, но второстепениот суд образложува дека не ги прифаќа.
- ❖ Во услови на постоење на законска рамка на запрети казни за кривичните дела за кои се осудени обвинетите и постоење на закон за одмерување на санкциите, судот изрекува строги казни, кои се движат кон горната граница на запретената казна за кривичните дела за кои се осудени обвинетите.

- a. Не се доволно ценети олеснителните околности, особено неосудуваноста на дел од обвинетите, нивната младост, високото образование, професионален ангажман и работното искуство.
- ❖ Не е ценет на правичен начин доприносот на оштетениот чија биографија укажува, а на тоа се повикува и одбраната дека е склон кон конфликтност со околината за кој се водат повеќе кривични постапки пред судовите.
- ❖ Судот на завлегува во подлабока анализа на кривично-правниот настан за да преку анализа на личностите и на обвинетите и на оштетениот за да определи соодветни казни со кои ќе се постигне целта на казнувањето.
- ❖ Во целиот овој кривично-правен настан судот не располага со директни докази како сведоци на настанот или други материјали од прислушваните разговори во кои со сигурност ќе се утврди дека обвинетите се сторители за обидот за убиство на оштетениот.
- ❖ Ова особено што директниот извршител останал неоткриен и именуван како Н.Н лице во текот на целата постапка.

Анализа на предмет

ДЕТОНАТОР - осудено лице С.С од Кочани

Изготвил: Д-р Милка Ристова

Судија на Врховен суд на Македонија во пензија

1. Во функција на подобрување на состојбите на правосудниот систем на Република Македонија и отпочнување на процес на враќање на довербата на граѓаните во истиот, како општа цел на проектот насловен како: "Граѓаните паррат правда- Стоп за неправдата" предмет на овој извештај е водената и правосило завршената кривична постапка против осуденото лице С.С од Кочани во случајот со работен наслов "Детонатор".

Во текот на извештајот направена е анализа на можностите на правниот и институционалниот систем за спроведување на ефикасно, неселективно и непристрасни постапки за проследување на заштитата човековите права и правните принципи со цел да биде проверена законитоста на кривичната постапка и изречените казни во овој случај, односно дали се изречени на закон засновани и соодветни на тежината на делото казни.

Со цел да се обезбеди единствено следење на кривичните постапки, предмет на овој проект пред стручниот тим се постави потребата од претходно изготвување на водич – прашалник со претходно утврдена методологија за изготвување на извештаите од поединечните стручни лица.

Во функција на оваа цел беше извршена поделба на предметите по случаен избор со ждрепка. Врз основа на списите на предметите и набљудувањето на текот на постапките со цел да се утврди правилното спроведување на законот од страна на судот. Контролата ја изврши експертски тим, претставници од граѓанското општество со единствена цел да се утврди состојбата на владеење на правото како и капацитетот на институциите задолжени за делење на правдата во Република Македонија.

За таа цел, овој извештај се темели на целосна анализа на списите од предметот проследени во однос на обвинетиот С.С и врз основа на обемниот материјал (само пресудата е 280 страници). Се анализираше текот на кривичната постапка со цел да се утврдат околностите кои довеле до донесување на пресудата, која е донесена во отсуство на обвинетото лице коешто се наоѓа во бегство. Меѓутоа по правосилноста на пресудата поднесено е барање за преиспитување на текот на кривичната постапка и донесената правосилна пресуда, затоа што истата од страна на обвинетиот и неговите сродници се смета за неправедна или незаконита пресуда. Во извесна смисла и пошироката јавност, пресудата ја доживува како неправедна.

2. Со пресуда на Основниот суд Скопје 1-Скопје, одделение за организиран криминал и корупција заведена под деловоден број II КОК. бр.47/12 и II КОК бр 7/13 од 24.12.2013, обвинетиот С.С од Кочани е прогласен за виновен и тоа :

-за кривично дело Злосторничко здружување од член 394 став 1 од КЗ, утврдена му е казна затвор од 4 години;

- за кривично дело Убиство од член 123, став 2 точка 4 во врска со член 19, став 1, во врска со член 22 во врска со член 45 од КЗ и утврдена му е казна -доживотен затвор, преиначена од Врховниот суд на Република Македонија во казана затвор во траење од 20 години;

- за кривично дело Измама од член 247, став 2 од КЗ, утврдена е казна затвор во траење од 1 година;

- за кривично дело Лихварство од член 260, став 1 од КЗ, утврдена е казна затвор во траење од 2 години;

- за кривично дело Насилство од член 386, став 1 во врска со член 24 од КЗ, утврдена му е казна затвор во траење од 3 години;

Со примена на одредбите од член 44, став 2, точка 1 од КЗ осудениот С.С од Кочани е осуден на единствена казна – доживотен затвор, преиначена од ВСПМ со казна затвор од 20 години.

3. Од поведување на постапката по кривична пријава и од испитување на истата, јавниот обвинител ја предлагал мерката притвор како мерка за обезбедување на присуство на обвинетиот во постапката. Меѓутоа од почетокот на кривичната постапка па се до нејзиното правосилно завршување, обвинетиот С.С, сега осуден, од Кочани, се наоѓа во бегство и не е достапен до органите за кривичен прогон на Република Македонија, и му е судено во отсуство. Во текот на кривичната постапка осуденото лице не дало исказ во своја одбрана, бил присутен бранител – адвокат којшто во сите фази на постапката во име на осуденото лице давал одбрана пред сите судски инстанции.

4. Од деталната анализа на списите по предметот се утврди преобемноста на целокупната постапка и во однос на ова осудено лице. Постапката изобилува со широки описи и неколкукратно повторување на исти содржини, коишто немаат суштински влијание на утврдувањето на правно-релевантите факти за кривичните дела кои што му се ставаат на товар на обвинетото сега осудено лице и особено за вината на осудениот. Во списите од постапката има повеќекратни повторувања и описи, употреба на исти изрази започнувајќи од кривичната пријава, преку обвинителниот акт, до пресудите и тоа како првостепената, второстепената и пресудата по вонредно-правно средство пред Врховниот суд на Република Македонија. Сето тоа укажува дека субјектите кои според законот ја воделе постапката, не покажале доволно индивидуалност во јазичното изразување на правно-релевантните факти и оценката на доказите. Недостасува анализа, односно сублимат на суштествените факти за правилна примена на законот. Особено недостасуваат правно-

релевантни факти коишто ќе ги потврдат сите елементи на битијата на кривичните дела кои му се ставаат на товар на сега осуденото лице.

5. Правниот став на судот за сторените кривични дела, исто така е недоволно образложен. Па така, недостасува опис за дејствијата во кои се содржани елементите на кривичното дело (се превзема тоа што е законска дефиниција на кривичното дело), на противзаконитите дејствија со кои што се тврди дека обвинетиот ги сторил и му е изречено тешка казна 20 години затвор.

УСОГЛАСЕНОСТ НА ПРЕСУДАТА СО ЗАКОНСКИТЕ БИТИЈА НА КРИВИЧНИТЕ ДЕЛА ЗА КОИ ОБВИНЕТИОТ Е ОСУДЕН

А) Злосторничко здружување од член 394 став 1 од КЗ на РМ.

Обвинетиот е огласен за виновен за кривичното дело Злосторничко здружување и тоа според судот, истото здружение го формирале 7 лица. Детално се набројани во диспозитивот на пресудите и сите 7 лица, меѓу нив и сега осудениот С.С од Кочани, се јавуваат како “создавачи” на злосторничкото здружение, а само тројца од обвинетите се окарактеризирани како припадници на групата и одговараат по ставот 2 од членот 394. Сега осудениот е осуден како “создавач” - организатор на злосторничкото здружение.

Во членот 394 став 1 од КЗ на РМ, законот употребува термин во еднина и тоа “тој што ќе создаде група..” што значи дека како “создавач” на група може да се појави само едно лице, а другите што ќе му се придружат на групата стануваат “припадници на групата или бандата”, и како такви одговараат евентуално по ставот 2 од истиот член. Судовите во своите пресуди прифаќаат дека во овој кривичен настан станува збор за злосторничко здружение, па нејасно е зошто судот прифатил дека дури седум лица се “создавачи на групата или бандата” - злосторничко здружение. Обвинетиот С.С се терети дека заедно со првообвинетиот Ј.К бил одганизатор на група - злосторничко здружување којашто според битието на кривичното дело требало да извршува тешки кривични дела на територијата на Кочани и Винаца. Притоа судот својата пресуда и утврдените факти за постоење на кривичното дело и вината на сега обвинетиот С.С, ја утврдува од исказот на оштетениот и искази на сведоци, а особено од ПИ-мерките. Судот не се осврнува кои се тие конкретни дејствија што осудениот С.С го чинат организатор на злосторничкото здружение. Од ПИ мерките е видливо дека комуникацијата на телефоните помеѓу сега зедничката група за која судот во пресудата тврди дека е злосторничко здружение била на основа на претходно познанство и соработка- среќавање по кафеани во малото место како што е Кочани во коешто сега осудениот и останатите живеат. Од анализата на сите прислушкувани разговори утврдено е дека временската рамка на прислушкуваните разговори е 11 месеци и во тие 11 месеци регистрирани се 4 разговори помеѓу сега осудениот и првообвинетиот. Притоа, од телефонските разговори и воопшто нивната содржина ако се прочита, не можат да се утврдат конкретни факти дека тие регрутираат други членови за да се договараат да се извршат тешки кривични дела. Во текот на кривичната постапка судот конкретно не

образложил врз основа на кои конкретни дејствија и врз основа на кои докази утврдил дека сега осудениот С.С е “создавач” на група или банда која има за цел да врши кривичи дела:

- дали постои претходен договор меѓу обвинетите да се создаде групата
- целите и задачите на групата за вршење на конкретни кривични дела а особено за останатите за коишто сега осудениот е прогласен за виновен и е осуден со тешка казна затвор од 20 години.

Сите овие елементи се од суштествено значење за постоење на кривичното дело злосторничко здружение во смисла на одредбата од член 394 од КЗ. Сите обвинети (освен сега осудениот И.Г којшто е од Веница) живеат во Кочани-во мал град во кој луѓето меѓусебно се познаваат, контактираат по разни поводи, особено контактите им се зачестени затоа што се млади луѓе кои се среќаваат во исти места со други млади луѓе. За да постои формирањето на банда или група за вршење на кривични дела, судот треба да утврди правно релевантни факти. Зачестената комуникација по телефон е само индиција, а во случајот нема ни таква зачестена комуникација односно, јавувањето на 4 такви разговори во текот на 11 месеци не може да се смета дека е во функција на договарање на активности за злосторничко здружување.

Во фактичката состојба судот прифатил дека групата е создадена во периодот од 2009 до 31.03.2012 година што е подолг временски период отколку што е периодот во којшто лицата биле предмет на ПИ мерки, применето и дозволено од страна на судот. Судот прифаќа дека цел на групата била да се изврши убиство односно лишување од живот на оштетениот, и овој заклучок судот го темели само на исказот на еден од сведоците кои имал улога на загрозен сведок. Останатите сведоци посведочиле на содржина од средба во кафеана во текот на месец април 2011 година во кое дел од обвинетите а меѓу нив и сега осудениот, седеле во кафеале на маса и во присуство на повеќе лица и во таа прилика еден од обвинетите сега првообвинет во оваа кривична постапка, гласно, за да чујат не само присутните на неговата маса туку и на соседната маса под дејство на алкохол, охрабрен од истиот изјавил: “ќе дадам 50.000 евра само да биде ликвидиран оштетениот”. Сведокот во својот исказ не појаснува но и судот не истакнува правно-релевантни факти за С.С кои се тие дејствија со коишто тој пак придонел во смисла да коментирал да го коментирал, да го одобрил таквиот предлог на ова лице, да се согласил со него. Единствено судот во фактичката положба утврдил дека само прво обвинетиот зборувал гласно за своите несогласувања со сега оштетениот.

6. Осудениот С.С исто така е осуден за второ кривично дело и тоа квалифицирано убиство во обид од член 123, став 2 точка 4 во врска со член 19, врска со член 22, врска со член 45 и утврдена му е казна доживотен затвор. Притоа за да се изрече најтешката казна Доживотен затвор, преиначена од ВСПМ во казна затвор во траење од 20 години, а притоа утврдено е дека кривичното дело Убиство останало само во обид. Потребно е да се изврши анализа на казнената политика во Република Македонија за да се утврди дали постои друг случај во кој за кривично дело Убиство во обид е изречена најтешката казна во казнено-правниот систем на Република Македонија. Притоа извршеното кривично дело во коешто

сега осуденото лице не е директен сторител туку се терети за помагање а притоа неговата вина се заснова на факти утврдени врз основа на сведоци коишто врз основа на нивните генералии утврдено е дека се роднини и пријатели на сега оштетениот. Притоа, не е направено детална анализа врз основа на кои докази се утврдува соучесништвото или соизвршителството на сега осуденото лице С.С кои дејствија ги превзел за да се најми трето лице, кога и на кој начин е тоа сторено со цел да се подметне експлозив којшто ќе му го загрози и одземе животот на сега оштетениот. Врз основа на утврдените факти судот заклучува дека сега оштетениот се здобил со повреда во пределот на коленото.

Судот не го образложил ниту го анализираше мотивот за извршување на кривичното дело за ова осудено лице. Исто така не опишува кои се тие правно – релевантни докази од кои може да се утврди дека сега осудениот С.С заедно со другите обвинети се обиделе да го лишат од живот сега оштетениот. Инаку на осудениот, два месеци непосредно пред настанот, му се прислушкувани телефонските разговори и врз основа на транскриптите не е утврдено претходно договарање за извршување на кривичното дело ниту пак и по кривично-правниот настан од прислушкуваните разговори не е евидентирано да се коментира за неуспешноста на обидот на извршеното неуспешно убиство.

Оттука со сигурност не е потврдена поврзаноста на С.С со евентуалното Н.Н лице коешто го подметнало експлозивот под колата на оштетениот. Воедно, судот не направил детална анализа на доказите врз основа на кои ќе се утврди дали експлозивот кој бил подметнат бил со намера да го лиши од живот оштетениот, или пак станувало збор за неподобно средство за извршување на ова кривично дело односно да послужи само за заплашување на сега оштетениот. Воедно одбраната на останатите учесници во кривичната постапка, сега осудени лица, било укажано дека сега оштетениот имал многу други лица за свои непријатели па и кога целата група била во притвор, повторно било извршено обид да се лиши сега оштетениот од живот иако тоа не можеле да го сторат сега осудените лица. Судот не го анализира овој факт за кој се води друга кривична постапка и какво е неговото влијание врз оваа постапка.

И на крајот најважното, преку анализата на списите од предметот не утврдив дека со сигурност е утврдено времето на извршување на кривичното дело односно кога е ангажирано Н.Н лицето? На кој начин и каква е поврзаноста на сега осудениот во соизвршителството на кривичното дело односно дали тој има свест и волева акција да го помага Н.Н лицето да го лиши од живот сега оштетениот.

Исто така се анализираа и доказите во врска со мотивот на сега осудениот С.С дали тој имал мотивација квалифицирана од страна на судот како безобзирна омраза што претставува квалификаторен елемент на кривичното дело убиство за да осудениот е осуден за квалифицирано кривичното дело Убиство од безобзирна одмазда, за кое што е предвидена казната затвор од најмалку 10 години и доживотен затвор. Иако делото е останато во обид, на осудениот С.С му е изречена најтешката казна доживотен затвор. Со оглед на тоа што повеќе лица се осудени за квалифицираното дело убиство коешто останало во обид,

според наодите потребно е да постојат цврсти и убедливи докази и јасно образложена одлука за секоје конкретно дејствие на секое од осудените лица, зошто, од кои причини и на кој начин судот ја утврдил мотивацијата на обвинетите, дејствувањето на истите а особено степенот на виновноста на секој од нив одделно.

Недостасува анализа за тоа кои конкретни дејствија ги презел С.С за да настапи последицата и причинско-последичната врска помеѓу неговите дејствија и настанувањето на последицата. Од овие причини утврдено е дека врз несигурни доказ, врз неразјаснети околности и со сигурност на неутврдени факти, младиот С.С е осуден на најтешката казна – доживотен затвор, кој животот треба да го помине со лишување од слобода. Дополнително, со пресуда од ВСПМ оваа казна е преиначена во казна затвор во траење од 20 години.

7. По однос на кривичното дело Насилство од членот 386, став 1 во врска со член 24 од КЗ, за кое му е утврдена казна затвор од 3 години, за истото судот наоѓа дека сега осудениот С.С го извршил по телефон и тоа насилството е извршено со закана преку трето лице, сега осудениот Ј.М наводно заедно се заканиле на таткото на оштетениот Борче Каров и неговиот татко Јоце Каров упатувајќи им наводно по телефон сериозни закани по нивниот живот дека ќе му помогнат на обвинетиот С.М и Ј.М давајќи им совети да извршат кривично дело насилство односно да го принудат Борче Каров да му предизвика чувство на несигурност, загрозување и страв. Од анализа на овие докази коишто ги анализираа во списите се утврдува дека воопшто не се исполнети законските обележјата на кривичното дело Насилство. Она што може да се утврди како релевантно за овој случај, дека по утврдување на фактичката положба, С.М на ден 15.02.2012 година, претставувајќи дека оштетениот Борче Каров со неговата кола дека го следи, му се јавил телефонски и во изнервиран тон му рекол да не го следи оти ако не ќе му ја одере кожата како јаре а главата на колец ќе му ја стави. Во конкретниот случај, судот не одговара на прашањето дали осудениот С.С во извршувањето на кривичното дело се јавува во некаква улога бидејќо кривичното дело е извршено од С.М а во што се состои помагањето на С.С судот не дава одговор кои се тие конкретни дејствија на помагање што предизвикале чувство на несигурност, загрозување и страв кај ова лице. Инаку од транскриптите за снимените телефонски разговори произлегува дека има разговори меѓу С.С и Ј.М, и врз основа на нив, судот наоѓа дека постои вина за помагање во кривичното дело „Насилство“, без да се нагласи кои се тие други дејствија кои што ги сторил сега осудениот, за да го изврши кривичното дело.

Законското битие на кривичното дело Насилство подразбира малтретирање, груба навреда, грубо насилство коешто треба да се случува на реален простор. Според утврдените факти од судот, наводно е извршено по пат на телефонско јавување. Наоѓаме дека телефонот е неподобно средство за извршување на кривично дело Насилство кадешто јавноста е конститутивен елемент на ова кривично дело.

Бидејќи суштествен елемент на кривичното дело насилство е да се создаде чувство на несигурност и перманентен страв од силен интензитет потребно е судот да образложи во што се состои дејствието на помагањето на сега осудениот С.С во кривичното дело Насилство, дали сега осудениот му помагал на С.М, му давал совети, и како му ги давал тие совети, за да тој го изврши кривичното дело.

8. Во однос на кривичното дело „Лихварство“ од член 260, став 1 од КЗ, судот исто така не утврдил правно-релеванти факти и погрешно го применил законот. Во конкретниот случај С.С не го сторил конкретното дело во рамки на организирана група, туку дејствувал сам. Тој им понудил на сега оштетената Нада и нејзиниот син Александар Милошевиќ позајмица, и договориле да му исплаќаат одредена сума како камата за позајмените парични средства. Притоа пријавувањето на кривичното дело следело дури две години откако се обелоденети останатите кривично-правните дејствија за коишто сега С.С е осуден, за да се створи слика, односно откако се створило слика дека сега осудениот е опасен криминалец.

При анализа на списите од предметот, видно е дека судот не утврдил елементи од суштествено значење за кривичното дело Лихварство, односно дали оштетената била во тешка материјална и имотна состојба, ниту нужда, ниту нејзина лекомисленост, за да биде принудена од обвинетиот да прими 42 000 денари, на кои требало да исплати камата 100 евра. Притоа, судот утврдил дека оштетената му платила на обвинетиот само 500 евра.

9. Во однос на кривичното дело Измама од чл.249 ст.2, неспорно утврдено дека имало склучување на договор за обезбедување помеѓу сега осудениот и повеќе лица во Кочани, бидејќи сега осудениот поседувал агенција за обезбедување којашто нудела услуги за обезбедување на кафеани и други деловни објекти. Секој кој што ќе се согласел за примање на тој вид на услуги се склучувал договор помеѓу нив. Судот тврди дека сето тоа се случувало под дејство на уцени и закани од страна на осудениот без притоа да презентира правно релевантни докази за изнудата и уцената односно да ги опише дејствијата на уценување и заканување за да се склучат таков вид на договори.

Во анализата на списите на предметот и во образложението на пресудите, судот освен телефонските разговори не се повикува на други докази за сериозна физичка или психичка закана спрема оштетениот, напротив, се утврдува за меѓусебни контакти и изразување со невообичаен речник односно послободно изразување помеѓу комуникацијата помеѓу осудениот и сега оштетениот. Осудениот кој во текот на целата постапка е отсутен немал можност да даде одбрана и да го каже својот дел од вистината што исто така ја доведува во прашање утврдената фактичка состојба.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на погоре изнесеното, ги изнесувам следните заклучоци: прво, тргнувајќи од потребата од безусловното почитување на човековите права и владеењето на правото и поголема транспарентност и отчетност на работата на сите државни органи особено на

судството, потребно е и овој вид на обсервација на кривично-правните настани кои предизвикуваат сериозно внимание во јавноста.

Токму затоа, од анализата на списите, утврдено е дека:

- ❖ Во текот на кривичната постапка судот се придржувал кон принципите на кривичната постапка утврдени во ЗКМ.
- ❖ Осуденото лице С.С во текот на целокупната постапка има одбрана којашто ги поднесува сите правни лекови, изнесува бројни факти и анализата на докази оспорувајќи го битието на одделните кривични дела меѓутоа судовите во своето образложение не одговараат на наводите на жалбите односно останатите правни лекови.
- ❖ Поднесени се жалба пред Апелациониот суд, жалба пред Врховниот суд со оглед на најтешката казна доживотен затвор меѓутоа судот ги анализира и прифаќа само фактите утврдени од страна на пониските судови, не дава доволно образложение за жалбените наводи на осудените лица.
- ❖ Апелациониот суд по одлучувањето по жалбата по правило би требало да даде образложение зошто не ги прифаќа жалбените наводи кои укажувале дека не постојат докази за соизвршителство за создавање на конкретно кривично дело. Исто така не дава образложение врз основа на што ја наоѓа вината на обвинетиот. Жалбата укажувала исто така на недоволно утврдени факти од страна на првостепениот суд, меѓутоа второстепениот суд не одговара детално на жалбените наводи на бранителот на сега осуденото лице.
- ❖ Во услови на постоење на законска рамка за запрети казни за кривичните дела за кои е осуден сега осудениот С.С, утврдено е дека судот му ја изрекол како што е и веќе изнесено тешка казна иако станува збор за релативно млада личност, без да се даде можност за да се изрече поблага казна за да се ресоцијализира истото со цел да се поправи и вклучи во редовниот живот.
- ❖ Не е ценет на правичен начин доприносот на оштетениот чија биографија исто така укажува на тоа дека станува збор за личност склона кон конфликтни ситуации со околината и на личноста на оштетениот кој придонел да дојде до недоразбирање со сега осудениот не е воопшто дадено осврт во сите одлуки на судовите.
- ❖ Судот не завлегува во подлабока анализа на кривично-правните настани за да преку анализа личностите на обвинетите, како и на оштетениот определи соодветни казни со кои би се постигнале целите на казнувањето.
- ❖ Во целиот овој кривично-правен настан судот не располага со директни докази како сведоци кои што ќе посведочат за конкретниот придонес на помагателите и соизвршителите во конкретните кривично-правни дејствија.
- ❖ Ова особено што директниот извршител останал како Н.Н лице и е именуван како таков во текот на целата постапка.

Анализа на предмет

ФАЛАНГА

Изготвено од Проф. Д-р Љупчо Арнаудовски

Професор во пензија на Правниот факултет “Јустинијан Први”-Скопје

1. Според речникот на странски зборови изразот „Фаланга“ е по потекло од грчкиот збор со кој се означувала одред – чета, цврсто организирана наоружана со долгикопја која со својата ударна моќ ги решавала војните. Специфична за во нивната организација на Шпанија, но се споменуваат и единици на македоската пешатија. Надлежен орган за казнен прогон што за овој предмет го избрал овој псевдоним, очигледно сакал да ја нагласи опасноста и тежината на овој криминалитет.

Со овој казнен предмет опфатен и со кривични дела од главата Дваесет и четврта од КЗ на Република Македонија под наслов „Кривични дела против Културното наследство и природни реткости. Основното кривично дело од оваа глава член 264 гласи „Оштетување или уништување на добра под привремена заштита или културно наследство или природни реткости“. Конкретната природа на ова кривично дело е одредена со Законот за природни реткости (сл. весник 41/73) Закон за култура (сл. весник 31/98 и уште поголем број закони од оваа област. Основното кривично дело дополнето е со кривичното дело од член 265 од КЗ со наслов „присвојување на добра под привремена заштита или културно наследство или природни реткости, членот 266 од КЗ под наслов „изнесување односно, извезување во странство на добра под привремена заштита или културно наследство или природни реткости. Со измените и дополнувањата на новиот македонски Кривичен закон, оваа глава дополнета со уште две нови инкриминации: член 226а од КЗ под наслов: „забрана на увоз на украдено културно наследство“ и кривичното дело од член 267 КЗ под наслов Уништување и прикривање на необработен архивски материјал“. Пристапот на законодавецот кон кривично-правната заштита на областа на културата и културните и природните блага и предности укажува на сложеноста на оваа материја кога е во прашање нејзината кривично-правна заштита.

Криминалниот чин добива посебно криминалистичко и криминолошко значење како носители на криминалната активност (првообвинетиот) е вработен на раководно место во Државната институција кој е задолжен и чија функција е да го истражува, обработува и чува националното културно наследство. Тоа се чини на тој начин што се злоупотребува службената положба и овластувања со што се чини кривичното дело од член 353 од КЗ на македонија. Криминалните активности го опфаќа сите криминални дејствија инкриминирани и со другите кривични дела од Дваесет и четврта глава: искористување на документацијата на Заводот за заштита на културно наследство за

наоѓалишта на културни блага, вршење на ископување илегално и без овластување, присвојување на пронајдените културни факти, нивно продавање во земјата и странство. Сите овие факти на надлежните органи на казнениот прогон тешкотии во откривањето на кривичните дела и собирање на докази. Со овие факти одредено е и долготраењето на кривичната постапка.

2. Истражниот судија во Основниот суд Скопје 1 постапувајќи по барањето на Основното јавно обвинителство Скопје за гонење на организиран криминалитет за спроведување истрага (заведен предмет под број ИКИОК бр. 29/13) и барањето за определување на притвор на прво-обвинетиот и уште 15 обвинети лица за сторени повеќе кривични дела по пат на здружување врз основа на член 394 став 1 од КЗ (злосторничко здружување). Од стојалиштето на криминолошките типологизации на различните видови криминалитет според нивните феноменолошки карактеристики, кривичните дела за кои станува збор спаѓаат во областа на криминалитетот со кој се напаѓаат културното наследство и природните реткости на една држава. Неговото значење се одредува и преку систематизација на овие кривични дела во посебна глава од КЗ (глава дваесет и четири). Феноменолошките и етиолошките карактеристики на овој криминалитет ја налагаат потребата од примена на посебни методолошки постапки во неговото откривање и докажување, посебно значење и познавање на страната на надлежните органи на казнениот прогон, пред се на полициските органи.⁵

Одредувањето на овој квалификатив на криминалната активност на оваа група, надлежниот орган веројатно поаѓа од два критериуми: криминална група од 16 сторители и криминална активност преку која се остваруваат битијата на повеќе кривични дела, не навлегувајќи во анализа на овие два елементи, особено тогаш кога се користи поимот ПРОДОЛЖЕНО КРИВИЧНО ДЕЛО.

За основното кривично дело член (246) став 1 предвидена е казна до 3 години затвор или потешка казна (не е задоволен овој услов) од член 394 (злосторничко здружување). Барајќи објаснување за квалификативот со кој се одредува криминалната активност на оваа група, по наше мислење и Јавниот обвинител, а потоа и судот, кој го прифаќа квалификативот “злосторничко здружување” не навлегува во утврдување на елементите на злосторничко здружување кои навистина оваа криминална активност ја одредуваат на овој начин. Тие не утврдиле кој, кога и како ја формирал криминалната група и кои биле нејзините мотиви, целите за нејзино формирање.

Во прашање е феноменологијата на овој криминалитет кој според литературата, во неговото остварување треба да помине низ повеќе фази и неговото дефинитивно остварување бара ангажман на повеќе луѓе во секоја фаза посебно. Органите на казнениот прогон од поднесувањето на кривичната пријава, преку обвинението и

⁵ При тоа законодавецот во дефиницијата користи еднина (тој што) па водењето на постапка за создавање на злосторничко здружување за 16 лица претпоставува потреба недвојбено да се утврди кој од нив какво дејствие преземал за формирање на злосторничкото здружение.

документите донесени во судските постапки, не се обиделе да добијат за себе објаснување за времето и местото на кои се случува овој криминалитет, пред се “работното место”- институцијата чија основна функција е да ги следи и контролира, да ги евидентира и чува откриените и кај нејзе собраните блага, чија работа е регулирана со посебен закон, по својата организација, функционирање и остварување на надлежностите за заштита на предметите што се во нејзина надлежност, својата функција и надлежности не ги остварувале согласно со Законот и КЗ.

Сознанието кај вработените во овие установи дека постојат објективни и субјективни услови за искористување на положбата, за лични цели и користи, се искористува, низ решавањето на надлежните органи на прогонот тие факти не им се дава нужното значење, ниту на некој начин се утврдуваат.

Оттука, кривичното дело “злоупотреба на службената положба и овластување” од член 353 став 1 се појавува како значајно бидејќи од него тргнуваат работите, а потоа и кривичните дела: тешка кражба, прикривање и другите кривични дела што им се ставаат на товар на обвинетите. Органите на казнениот прогон, не му посветуваат внимание на фактите што излегле во јавноста за КРАЖБА ВО ДЕПОАТА на овие установи и одсуството како точна евиденција за предметите што се чуваат и слабостите на нивното обезбедување. Второ, во предметот надлежните органи на казнениот прогон, не му посветуваат доволно внимание на заштитата и евиденцијата на предметите на наоѓалиштата на археолошки што се откриваат во нив, контролата и достапноста до нив до издавањето на дозволи за вршење на археолошки истражувања и откопување.

Трето, сторителите на кривични дела, особено првообвинетиот кој работи во институциите чија надлежност е откривање, заштита на културните блага и археолошки откритија, лично доаѓа до сознание дека организацијата, функционирањето на институцијата во која е вработен и на раководно место, особено контролата и евиденцијата, не се на нужното ниво во вршењето на основната функција, се формирала кај него свест како и кај другите обвинети дека тековната положба може да се искористи за стекнување на лични материјални блага преку присвојување на предмети што претставуваат антиквитети и нему му се лесно достапни и предмети и наоѓалишта археолошки, што ја стимулирале неговата криминална активност и вклучувањето на другите во неа. Органите на казнениот прогон, низ работите на предметот, секој од свој аспект, не им посветиле внимание на овие факти, кои се покажуваат како неопходни за да се објасни овој посебен вид криминалитет.

3. Во овој предмет, кривичното дело од член 353 од КЗ злоупотреба на службена должност и овластување добива доминантно значење, а на него се надоврзуваат и другите криминални активности:
 - се работи за службени лица со овластување;

- се искористува работното место и овластувањата што произлегуваат од него-доверба во него од другите лица од внатре и од надвор што ги ангажирале по фази;
- одсуство на нужните контроли и евиденција во манипулирањето со предметите со културна вредност;
- лесна достапност до нив;
- поседување на сознание за археолошките наоѓалишта, постапките за археолошките ископувања, професионално познавање за вредноста на археолошките наоѓалишта и начинот на достапност до нив
- криминалната активност на оваа група која често се менувала по состав, траела доста долго, а отсутствувале некакви реакции во самите установи и во надлежните органи, што придонесувало тие да се продлабочат во насока на барање на нови можности и вклучување на нови сторители, особено во делот на отварање можности за продавање на предметите: украдени или пронајдени, а не евидентирани во збирката на установите.

Уште еднаш да нагласиме, систематизацијата на кривичните дела против културното наследство и природните реткости во посебна глава од КЗ сака само да ја нагласи вредноста на предметот на заштита и да ги насочи органите на казниот прогон кон потребата овој криминалитет да се третира како посебен како во заштита на тие вредности кон откривањето, докажувањето и пресудувањето на овој криминалитет.

Во постапувањето со овој предмет, ни еден од надлежните органи што постапувале по него во било која фаза на кривичната постапка не постапувале во согласност правилата за евиденција и чувањето на наоѓалиштата и предметите, правилата за нивно евидентирање и чувањето од феноменолошка гледна точка не давале можност да се утврдат и докажат посебностите на секое криминално дејствие, особено кога е во прашање злосторничко здружување заради криминална активност. Отсуството на ваквите настојувања на органите што работат на овој предмет им создава тешкотии не само прифаќањето на квалификативот „злосторничко здружување, туку и негово конечно решавање до утврдување на вината на секој учесник и изборот и изрекувањето на казната.

4. Фактот што на органите на откривањето и докажувањето на овие криминални активности во текот на предкривичната постапка и покасно во истрагата им било дозволено да применат “специјални истражни мерки” упатува на сознанието за одсуство на нужна контрола во заштита на овие вредности, но упатува и кон некавалитетно постапување во предкривичната постапка, како и кон сознанието дека носителите на оваа криминална активност можеле да знаат дека тоа што го прават е противпревно и казниво. Во специјалните истражни мерки посебно место имало следењето на телефонските разговори и следењето на учесниците во криминалната активност, од содржината на телефонските разговори и начинот на остварувањето на

комуникациите особено со пронаоѓањето на купувачи, утврдување на вредноста на предметите, скоро да знаеле и продолжувале со криминалното работење.

Таквото поведение на сторителите на кривични дела зборува за нив како учесници во криминалната активност и за условите под кои ја вршеле криминалната активност. Тие меѓу себе условите во кои делуваат криминално ги оценуваат како поволни за нив и затоа и продолжуваат, а ангажирање на надлежните органи за контрола и казнен прогон одсутнуваат. Затоа и криминалната активност ја вршат службени лица од своите работни места и ангажираат и други лица особено во откопувањето и пронаоѓањето на купувачи, на овој начин зборуваат за тоа дека се тоа прашања кои треба да се разјаснат низ кривичната постапка од секој орган на свој начин. Станува збор за ЗЛОУПОТРЕБА НА СЛУЖБЕНАТА ДОЛЖНОСТ- криминалитет на работното место преобразен во БИЗНИС. Овој аспект на делувањето не е разјаснет во постапката.

5. Истражниот судија без нужна продлабоченост и критичност ги прифаќа сите предлози на Јавниот обвинител почнувајќи од предлогот за спроведување на истрага и одлуката за истрага низ проучување, проверка на фактите од кривичната пријава. Тоа пак условува истрагата да трае долго вклучувајќи ја и примента на мерката за обезбедување ПРИТВОР. Сите предлози на ЈО за продолжување на притворот се прифаќаат и тој се продолжува за нови 30 дена. Потребно или не доволно и истрагата навлезе длабоко за да истражниот судија се одлучи во мал број случаи да ја примени мерката “куќен притвор”. Притоа требаше да се нагласи дека во сите случаи продолжувањето на притворот се продолжува со исто образложение “опасност од бегство”.

Скоро сите обвинети, преку своите бранители поднесуваат приговори и жалби на решенијата за продолжување на притворот, барајќи неговата замена со куќен притвор со понудени гаранции, но судот ги отфрла сите овие барања со образложение дека се работи за криминална група “злосторничко здружување”. Ова само по себе укажува на непродлабочено проучување на приговорите и жалбите од страна на судот.

6. Прегледувајќи го обвинителниот акт со кој се опфатени сите 16 обвинети луѓе (13.06.2014 година) и проширувањето на обвинението од 05.07.2014 година за истите лица кои се опфатени и со претходниот обвинителен акт, но се проширува обвинението за постојаните и нови кривични дела.

Во различните обвинителни акти за кривичните дела од член 261 од КЗ (Прикривање), 265 (Присвојување на добра под привремена заштита или културно наследство или природни реткости) ова дело се чини при регулирано ископување, и 353 од КЗ, во различните обвиненија и нивно дополнување, сторителите се одредуваат на различен начин: злосторничкото здружување, криминална група во еден случај и “криминална банда” без да се образложат и објаснат елементите (квалификациите) на овие одредници

особено заради фактот што сите тие имаат за цел да ја нагласат тежината на криминалитетот.

Во обвинителниот акт се наведуваат кривичните дела што му се ставаат на товар на секое обвинето лице: 236, 261, 265, 394, 353 од КЗ, при тоа не се наведуваат елементите за сторените кривични дела за секое кривично дело и за секое обвинето лице.

По повод поднесените приговори на обвинителните акти, повисокиот суд бил изложен на потребата да ја проверува и оценува ДОКАЖАНОСТА на криминалната активност на обвинетите. Анализирајќи го постапувањето на Основниот суд низ целата кривична постапка и сите нејзини фази, може да се констатира дека судот водел сметка и се придржувал до основните принципи на процесното постапување, додека Апелациониот суд постапувајќи по приговорите и жалбените барања на обвинетите, особено оние што се однесуваат на примената на мерката притвор, не прифатил ниту едно барање со тврдењето дека тие биле НЕОСНОВАНИ.

Истражниот судија, постапувал и ги прифаќал сите барања и предлози на ЈО за проширување на истрагата или барање за прибавување на докази можеби со уверување дека на тој начин целата постапка добива на својот квалитет и докажаност на кривичната активност на обвинетите лица. Сепак, таквото постапување придонесува за квалитетот на постапката и нејзиното траење да се продолжува. Таквото постапување пронаоѓа свое оправдување во онаа мера во која придонесува да се соберат нови докази и да се подобри докажаноста на криминалната активност. Тука спаѓаат пред се примената на специјалните истражни мерки, претресите во приватните и службените простории во кои работат и живеат обвинетите. Во докажувањето на вината на секое обвинето лице, особен е придонесот на истражните мерки, проверка на поштата на секое обвинето лице и службената документација што ја создавале во текот на своето службено работење и криминалната активност. Така судот низ примената на различни мерки, ја надополнува работата на ЈО и она што тој не успеал да го стори низ својата работа и да го презентира преку своите службени акти, посебно обвинителниот предлог. Од овој аспект заслужува внимание постапувањето по жалбите на притворените на Апелациониот суд - Скопје кој постапувал во второстепената постапка и работата на неговите совети. Може да се каже дека тие придонесувале квалитетот на постапката да се подобрува и да се отстрануваат слабостите од првостепената постапка.

7. Јавниот обвинител во текот на постапката ги користи сите инструменти што му се на располагање, за да собере докази и да ја докаже вината на обвинетите. Особено ги користи специјално истражните мерки, документацијата на институцијата во која работат обвинетите, притворот и други средства. Но и при таа состојба и можности, долгото задржување на обвинетите во притвор, како во основното обвинение така и дополнувањето на обвиненијата, при состојба на обвинение за повеќе кривични дела, Обвинителството во недоволна мера ги образложува и поткрепува со докази елементите на битијата на одделните кривични дела. Таквата состојба судот го

доведува во ситуација и да не прифати некои докази што ги нуди ЈО. Се работи за докази кои му создаваале обврска оперативно или на друг начин да се проверат и да се потврди нивната вредност и вистинитост, па сепак ЈО не ги извело до крај сите тие процесни дејствија. Сепак нема доволно објаснување за долготраењето на притворот и честите барања на ЈО за продолжување на притворот, а судот и првостепениот и второстепениот суд не навлегле доволно во оправданост за примена на оваа мерка.

Се ова заедно **обвинителните акти ги прави недоволно образложени** во поглед на елементите на битијата на кривичните дела за кои се обвинуваат и вината на обвинетите поткрепени со доволно докази.

8. На проучувањето на личните карактеристики и својства на обвинетите лица низ целиот тек на постапувањето и на ЈО и на судовите, не се обраќа доволно внимание особено заради фактот што основното кривично дело злоупотреба на службата и службените овластувања се врши во професијата и користењето на професијата. Врз овие проучувања и укажувања, од вкупниот број на обвинети, само на двајца им се суди во повтор за други кривични дела (не е во прашање социјален повтор) на осудените лица им се изречени релативно куси казни (условени казни). Повторот не е врзан за кривичните дела за кои им се суди во овој предмет.
9. За овој предмет судот одлучува во една ситуација во правосудството и во општеството во кое со години се ред казнената политика на судовите во Република Македонија се оценува како “Блага” до несоодветна на феноменолошките карактеристики на овој криминалитет кој во последните години (по осамостојувањето на Република Македонија) се наоѓа во пораст и со нови облици на криминалитет со карактеристики на опасен, сложени за откривање, со тешки последици зад себе организиран криминалитет, перење пари, нови облици на економски криминалитет и други. Веројатно како последица на овие состојби, донесен е Закон за одмерување на казните (сепак одмерувањето на казните во овој предмет е извршено по КЗ без примена на овој закон). Но, од сè понапред што рековме, низ сите постапувања на сите органи на казнениот прогон, се настојува да се вреднува овој криминалитет како тежок, опасен, - оценки кои треба да влијаат на казните на сторителите на овие кривични дела. Сепак, при сите овие објаснувања, тешко е применетите казни врз сторителите на овие кривични дела, да се оценат како соодветни на тежината на кривичните дела што ги сториле. Судот изрекол казна затвор на поголем број од осудените лица која се движи околу долната граница на должината на оваа казна. Но тој применил и алтернативни мерки. Казната затвор се движи од 7 години за првообвинетиот до 3 години и 6 месеци. Применета е и условна осуда. Затоа се наметнува прашањето: дали применетите казни се во согласност со дадените квалификации за овој криминалитет како тежок опасен “ФАЛАНГА”. Судот не посветил доволно внимание на околностите што ги одредува како олеснителни односно отежнувачки. Судот ги одземал предметите кои биле предмет на

кривичната активност. На еден од осудените му е наложено да ја надокнади материјалната штета што му ја нанел на буџетот на РМ.

10. Со оглед на природата на овој криминалитет и начинот на постапување на осудените лица, реално е да се претпостави прашањето во вршењето на криминалната активност, сторителите на кривичните дела се користеле и со метод на КОРУПЦИЈА, но органите на казнениот прогон, не се обиделе да ја испитаат и евентуално утврдат и оваа димензија-карактеристика на овој криминалитет.
11. Осудените лица незадоволни со висината и видот на казните, повеќето поднеле барање за вонредно ублажување на казните од страна на Врховниот суд на Македонија. Сите барања се отфрлени без образложение што укажува на фактот дека Врховниот суд во Македонија, не навлегол во подлабока анализа на овој криминалитет кој се појавува во нови услови и односи во државата и фактот дека до сега не се појавувал овој криминалитет. Ова тврдење може да се изведе од содржината на решенијата што ги донел овој суд.

ЗАКЛУЧОК

Фактот што надлежните органи не навлегле подлабоко во утврдувањето на карактеристиките на овој криминалитет води кон непостоење на докажана и издржана квалификација на криминална активност да се одреди како “злосторничко здружување” или “криминална банда”. Во крајна линија, надлежните органи не покажуваат доволно познавање теоретско и практично во квалификувањето но и во докажувањето на оваа криминална активност на групата.

Тоа се одразува и на изречените казни за кои навистина не може да се даде оценка за тоа “какви се тие”? Строги или благи во услови кога и дејствијата и одговорноста на секое од осудените лица посебно, не биле недвосмислено и на основа на факти утврдени.

Аналитичкото проучување на предметот, пред се на документите создадени од органите на казнениот прогон и во текот на кривичната постапка, досието со делата и неговата содржина не дава можност да се согледаат карактеристиките и посебностите на криминалитотот одреден како „Фаланга“ – карактеристиките што го чинат посебен феномен: криминалистички, криминолошки и кривично –правен. Документацијата што ги чини досието не овозможува да се согледаат посебностите од методолошка природа на органите на казнениот прогон кој учествуваат во разрешување на овој криминален настан (случај). Низ криминалната активност на сторителите доаѓаат во вид инкриминации на повеќе видови кривични дела кои го условуваат случајот во голема мера, но во предметот, нема доволно феноменолошко и криминалистичко објаснување на односот помеѓу одделните кривични дела. Така посебноста на овој криминален

настан воопшто и поединечно на учесниците во него, остануваат недоволно објаснети. Особено станува збор за лесно вклучување на одделните осудени лица во криминалното делување. Нема одговор зошто е тоа така и зошто се изречени казни какви што се изречени. При тоа не е извршена индивидуализација на казните во согласност со учеството на криминалната активност на секое осудено лице.

Разработката на феноменологијата на овој криминалитет од стојалиште на неговото спречување, сузбивање и превенирање, унапредување на методологијата на постапување на сите органи ангажирани околу овој криминалитет.

Анализа на предмет

ЛИКВИДАЦИЈА

Изготвено од Проф. Д-р Љупчо Арнаудовски

Професор во пензија на Правниот факултет “Јустинијан Први”-Скопје

1. Кривичниот предмет во јавноста познат како “ЛИКВИДАЦИЈА” побудува интерес како во кривично-правната и криминолошката наука и во јавноста во Македонија бидејќи спаѓа во ретките криминални случувања во нашата земја. Предмет на криминалната активност е “ДОГОВОР ЗА ПЛАТЕНО УБИСТВО” ОД ПЛАТЕН ИЗВРШИТЕЛ НА УБИСТВОТО. Во текстот наведуваме некои од причините со кои се сретнуваме кај кривичното дело убиство. Се разбира дека ние не ги наведуваме сите можни причини заради кои се сторува ова кривично дело (најчесто кај нас) но за добивањето на одговор на прашањата врзани за мотивот од кои е сторено кривичното дело, криминалистичката обработка на случајот е од суштинско значење (одговори на седумте златни криминалистички прашања). Во овој случај од документите (списите) содржани во досието, не може да се види дека органите на казнениот прогон, што работеле на овој случај направиле обиди низ своите процесни постапувања, да добијат одговор на ова прашање. Недоследното постапување на органите на казнениот прогон, барањето на одговори на клучните прашања, има за последица усложнување на неговото разрешување до невидени размери. Без разрешување на овие прашања, нема да може да се разреши предметот, времетраењето на кривичната постапка и одалечувањето до моментот на сторување на убиството, можностите се намалуваат.

Преметот привлекува внимание и интерес од општествен и научан аспект. Општествен бидејќи нарачани убиства (извршени од платен убиец кај нас се реткост) и точно е неопходно негово целосно расветлување.

Од научен аспект привлекува внимание пред се неговото криминалистичко расветлување, користењето на скиен сведок и вклучувањето во предметот на бивши вработени во правосудните органи како сведоци или како осомничени за сторено кривично дело примање мито. Ова од причина што на “нарачаното кривично дело убиство” на чуден начин се надоврзуваат и други кривични дела кои во судската пракса во овој однос со убиството се сретнуваат. На таа основа се јавуваат и како лица од различни професии и слоеви. Како овинети лица се јавуваат ОСУМ лица, меѓу кои и лица кои порано работеле во органите на казнениот прогон, полициски органи до новинари, познанички односи кој на чуден начин се сплеткуваат во самиот случај. Учество на повеќе лица во предметот, на соодветен начин зборуваат за состојбите во некои правосудни органи и односот на тие лица кон своите служби. Учество на повеќе лица како обвинети во различни својства и од различни

позиции, веројатно за јавниот обвинител биле основа овој криминален случај да го класифицира како ОРГАНИЗИРАН КРИМИНАЛИТЕТ. На моменти во предметот се користи и поимот „злосторничко здружение“. Во нашиот кривичен законик не постои кривично дело „ликвидација“ како посебно инкриминација. Во таа смисла Јавниот обвинител во обвинителниот акт не се обидел да ги разработи и објасни елементите врзани за квалификациите на овој предмет. И поимот “ликвидација” се користи на целиот предмет и му даде поголемо значење нагласувајќи ја неговата тежина. Претходните укажувања имаат смисла во контекстот на разбирање на кривично-правните (материјални и процесни) како и криминолошкото објаснување на целиот случај во оваа анализа.

2. Покренување на истражната-кривичната постапка

Кривичната постапка е покрената од МВР со поднесување на кривична пријава до ЈО. Во барањето на ЈО до истражниот судија во Основниот суд Скопје 1, против првообвинетиот (И.Т.) во основата на барањето стои за сторено дело Примање поткуп член 357 од КЗ став 1, злоупотреба на службената положба член 353, неовластено оддавање информации и податоци, противзаконито посредување и сл. При тоа со решението бр. 54/13 со кое се покренува истрага од страна на истражниот судија, не се наведува називот на инкриминација (нарачано и платено убиство (член 123 од КЗ точка 5). Со ова решение истражниот судија едновременно определува и ПРИТВОР ЗА ОСОМНИЧЕНИТЕ И ПРЕТРЕС за лица, станови и возило. Истрагата е спроведена о решение КИОК бр.41/13 за сторени кривични дела: поткуп (давање и примање), поврзано со злоупотреба на службена положба и овластување, неовластено давање на информации, противзаконито посредување. Како што може да се види од Барањето за спроведување на истрага, а покасно и во самиот обвинителен акт, се јавува една доста сложена комбинација на сторени кривични дела, при што поради непотполното и неуспешното изведување на доказите во врска со платеното убиство, судот се одлучува да го користи институтот “заштитен сведок”. Проучувајќи го предметот низ списите неспорен е впечатокот дека судот нема доволно познавање и пракса во користењето на овој институт, што придонесува и така сложената ситуација уште да се усложи. На тој начин се јавува сложена комбинација на казниви дејствија и сторители во различни својства: извршители, помагачи, сведоци и сл. Фактот што низ различни фази на казнената постапка и одредувањето на местото на осомничените лица на различен начин, органите на казниениот прогон, не успеваат јасно да ја одредат позицијата на секој учесник во овој криминален чин. Прифаќањето на заштитен сведок како значаен извор на докази (информации) е прифатен поради отсуство на други извори на сознанија и докази. Во оваа смисла недостасува одредувањето на местото на секое осомничено лице, во објаснувањето на казнената одговорност на секој поединечно во сторување на ова кривично дело. Ситуацијата уште повеќе се усложува со фактот што во казнените дејствија се појавува учество на бивши (пензионирани или разрешени судии, јавни обвинители и службени лица во судот, полициски органи, управител на затвор) во облик на злоупотреба на службата и областувањата, во моментот или порано (пред тоа-кога биле на должност) во чие постапување има службено и приватно постапување

(користење на претходните односи, познанаста и слично) што го отежнуваат утврдувањето на придонесот – одговорноста на секој обвинет. Новинарот обвинет за неовластено користење на информации и документи, во тој период издава сопствен весник во кој образложува криминални случаи и информации и во тоа својство објавува информации и за овој случај. Притоа, отсуствуваат сознанијата за тоа каков бил карактерот на објавените информации и како, на кој начин, преку кого тој дошол до нив. Овие информации добиваат посебно значење бидејќи се однесуваат на “заштитениот сведок” кој не е доследен во давањето на исказот. Посебен е придонесот во негативна насока на јавните гласила кои го следат овој случај (Дневник: “Обвинителството знае кој е вистинскиот убиец на Милошовски”, ноември 2016). Дневник од 17 ноември 2016 година “почнува петтата сезона од случајот судската сапуница “Ореше”). Вака искомплицираната ситуација, во овој предмет, го присили Врховниот суд на Македонија да го пренесе во надлежност на Основниот суд Скопје 1 (111 КОК бр. 51/13).

3. Со решението со кое се поведува истражната постапка, на првообвинетиот (4.07.2013 година му се одредува мерката притвор. Притворот се одредува за сите обвинети лица и сите поднесуваат жалби барајќи да се применат поблаги мерки за обезбедување на присуство, но во повисокиот суд (неговиот совет) се одбиени. И не само тоа, притворот е продолжуван повеќе пати, се до одржувањето на главниот претрес. Долго трае истражната постапка, истражниот судија преку сослушување на сведоци. Одржани се повеќе главни претреси и на секоја нова седница притворот на обвинетите е продолжен. Обвинетите поднесуваат редовно барање за замена на притворот, но тие се ОДБИВАНИ.

4. Обвинението е единствено за сите осум лица обвинети и тие се обвинуваат за следите кривични дела:

- Злоупотреба на службената положба и овластување
- Примање и давање на поткуп (се именува како кауција)
- Неовластено давање на информации во согласност со законот за заштита на податоци
- Противправно посредување

Со обвинението, обвинетите лица се обвинуваат за “организирана криминална активност” (организиран криминалитет) со учеството на повеќе лица и логиката што ја наоѓа ЈО во поврзаноста на дејствијата што ги чинат битијата на наведените кривични дела. Злоупотребата на службената положба и овластување во службата и полицијата што ја зазема во времето кога е сторено кривичното дело. Јавниот обвинител не настојува да даде аргументација во прилог на постоење “организиран криминалитет”. Смета дека овој проблем го разрешува на тој начин што ги разработува битијата на сите кривични дела во согласност со нивната припишаност во КЗ. При тоа тој настојува да ја искористи содржината на кривичната пријава и документацијата што ја создал истражниот судија, доказите од лице место, примената на доказите преку претресите, изводи од казнената евиденција

настојувајќи обвинението да го направи уверливо, а криминалната активност докажана со тоа што не може да се каже дека докрај успева во тоа.

5. Главен претрес

Главниот претрес почнал на 09.08.2015 година.

Во предметот нема документи од кои може да се види дека е поднесен приговор на обвинението и како се постапило по него, но затоа на главниот претрес на ЈО му е дадена можност детално да го образложи обвинението. Од записниците од работата на Основниот суд на главен претрес составени се записници во кои се изнесени поединости од работата на судот. Некои од бранителите во своите настапи приговараат на кривичното дело “организиран криминалитет” изнесувајќи своја аргументација дека не постојат основи за таков третман на случајот, приговараат на кривичното дело “противправно посредување” кај кој меѓусебните односи на обвинетите се засноваат на неслужбени (приватни односи и познанство) со што се исклучува можноста за постоење на ова кривично дело низ злоупотреба на службената должност и овластување. Главниот претрес продложува на 06.09.2015 година главно со изведување на докази, сослушување на сведоци, службеници на судот кои на еден или друг начин имале некаков службен допир со предметот, но при тоа судот не успеа да дојде до сознанија кои имаат значење на овие односи преку кои тие добиваат значење на докази за објаснување на овие состојби.

Се задржуваме на овие односи бидејќи сметаме дека се од значење.

6. За утврдување на одговорноста и придонесот на секое обвинето лице по овој основ.

Главниот претрес главно се остварува по начелото на ЈАВНОСТ. Кога во постапката се воведува “заштитениот сведок” при негово сослушување, судот ја исклучува јавноста (од 20.03.2009 до 04.10.2009 година). Во врска со прифаќањето на “заштитениот сведок” неговото ангажирање и во воведување на постапката остануваат неразјаснети прашања особено и заради фактот што заштитениот сведок ги менувал своите искази па не е јасно во кој дел судот му посветил доверба а во кој не му верувал – нема доволно објаснување.

Во постапката јавниот обвинител и истражниот судија, при недостиг на сигурни докази, се користат со сите средства што им стојат на располагање, вклучувајќи ги претресите, специјалните истражни средства, посебни следења на телефонски разговори, пратењето и слично, со уверување дека на тој начин ќе ги надолнат недостигот на други докази. Овие докази се наведуваат и во обвинението и во пресудата, во поединости со уверување и на едниот и на другиот орган дека ќе ја зголеми нивната доказна вредност. Наведувањето на овие докази во поединости, се зголемува обемот на обвинението односно пресудата, се разјаснуваат некои односи помеѓу учесниците во постапката, но не придонесуваат да се објасни основниот проблем - порачано убиство. Овие состојби кои не се доволно разјаснети на судот му ја наметнале потребата овие докази да ги презентира и да ги регистрира во поединости со утврдување дека на тој начин ќе ја нагласи нивната вредност,

во што ние не сме уверени. Јавниот претрес на првостепениот суд завршил на 07.10.2013 година. Јавниот обвинител по завршувањето на главниот претрес, останува во неговиот завршен збор при обвинувањето и квалификацијата за “организиран криминалитет”, не осврнувајќи се на неговите наводи во обвинението и на случувањата на главниот претрес на кој се упатени сериозни забелешки како на обвинението и докажаноста на кривичните дела сторени од страна на обвинетите. Анализирајќи го предметот низ документацијата во целина, се наметнува прашањето: до кој степен е запазено начелото за контрадикторност на постапката бидејќи општ впечаток низ целата постапка, јаниот обвинител, судот и другите учесници остануваат при своите наоди, ставови до крај на постапката.

7. Објавување на пресудата

Првостепената пресуда е објавена на 21.10.2013 година на јавен претрес со која сите обвинети се прогласени за виновни и изречени им се казни. Пресудата опфаќа текст од 128 страници со обичен проред. Со пресудата петмина од обвинетите се прогласени за виновни и продолжен им е Притворот, а на тројца е применета мерката “одземање на патните исправи”, со задолжително одредени рокови да се пријавуваат по основниот суд. На обвинетите прогласени за виновни изречени им се казни затвор од : 6, 4 и 1 година затвор. Пресудата содржи потпис на одземени предмети што послужиле како докази во кривичната постапка. Пресудата е обемна бидејќи за секое обвинето лице се образложува кривичното дело за кое е осудено и доказите со кои се утврдува по мислење на судот вината и степенот на одговорност. Овој акт сам по себе покажува дека судот во текот на постапката се сретнувал со сериозни проблеми да ја докаже вината на секое обвинето лице и да ја одмери казната. Судот посебно ги образложува доказите и исказите на сведоците на кои им посветил внимание и доверба. Посебно внимание им е посветено на доказите што се добиени со специјални истражни средства (прислушкување на телефонските разговори) особено на сведоците кои во претходниот период имале некакви односи со судот и ЈО, наведувајќи ги во поединости со што не се стекнува уверување дека на тој начин се успева да се разјаснат овие односи кои за предметот имаат значење но и дека придонесуваат да се стекне сигурен впечаток за нивното значење за разјаснување на предметот во целина. Проучувајќи ја документацијата содржана во досието, не може да се стекне уверување дека начинот на кој тие се наведуваат во пресудата придонесуваат **ДА СЕ РАЗБЕРЕ, ДА СЕ ОБЈАСНИ ОВОЈ СЛОЖЕН ПРЕДМЕТ.**

8. Жалбена постапка

На првостепената пресуда вложиле жалби до апелациониот суд, сите обвинети лица во овој предмет. По поднесените жалби, апелациониот суд одржал ЈАВНА СЕДНИЦА на која присуствувале осудените и нивните бранители. Седницата почнала со образложение на ЈО на неговата жалба со која се образлага незадоволството со казните, не навлегувајќи во критичките и образложени забелешки од страна на бранителите кои биле повеќе пати изнестувани и на главниот претрес и во образложенијата на бранителите и обвинетите, вклучувајќи ја и квалификацијата за “организиран криминалитет”. Седницата се одржала

на 22.11.2014 година во апелациониот суд во Скопје. Апелациониот суд постапувајќи по жалбите на првостепената пресуда, Првостепената пресуда НЕ ЈА ПРИФАЌА ВО ЦЕЛИНА, прифаќајќи одделни од жалбените наводи како во однос на начинот на кој основниот суд ја водел кривичната постапка и забелешки во поглед на доказите што ги прифатил судот во поглед на вината и одговорноста на одделните обвинети лица (забелешките од процесна и материјална природа упатени на првостепената пресуда). Тој се осврнува на жалбените наоди на секое осудено лице. Седницата почнува со критички осврт на ЈО врз жалбените наводи со кои се напаѓа првостепената пресуда, притоа изразувајќи незадоволство од наводите со кои се докажува невиност на сторителите на кривичните дела: СЛУЖБЕНА ПОЛОЖБА И ОВЛАСТУВАЊА (член 353 КЗ). Апелациониот суд се изјаснува со квалификативот на “организиран криминалитет”, констатирајќи дека кривичното дело НЕ Е ИЗВРШЕНО ОД СТРУКТУИРАНА ГРУПА. Апелациониот суд не ги прифатил жалбените наоди со кои се настојува да се докаже вредноста на одделните докази, особено оние што се добиени со специјални истражни мерки. Апелациониот суд смета дека првостепениот суд НЕ ВОДЕЛ ДОВОЛНО СМЕТКА ЗА ОЛЕСНИТЕЛНИТЕ ОКОЛНОСТИ, ДЕКА НЕКОИ КАЗНИ СЕ ПРЕСТРОГИ и во тој поглед ја менува ПРВОСТЕПЕНАТА ПРЕСУДА со УБЛАЖУВАЊЕ НА КАЗНИТЕ на некои осудени лица, упатувајќи го судот на примена на алтернативни мерки. Апелациониот суд споредувајќи го својот став кон Првостепената пресуда тоа го чини на тој начин што ДЕЛОВИ ОД ПРЕСУДАТА ГИ ПРИФАЌА, ДЕЛОВИ НЕ ГИ ПРИФАЌА И ГИ МЕНУВА, ДОПОЛНУВА ИЛИ ГИ ВРАЌА НА ПОВТОРНО СУДЕЊЕ И ОДЛУЧУВАЊЕ, укажувајќи му на првостепениот суд постапките што треба да ги преземе и насоките во кои треба да подготви конечна одлука. Во оваа слика пресудата на апелациониот суд, упатена до првостепениот суд УПАТЕНА во однос на клучните елементи на обвинението, класификацијата на криминалниот настан, начинот на прифаќањето и вреднувањето на некои од доказите и нивната вредност.

ЗАКЛУЧОК

Предметот “ЛИКВИДАЦИЈА” предизвикува јавен и професионален интерес многу од два аспекти: Прво, донесувањето на правосилна и конечна одлука за случајот од страна на судот врз начелата на процесната правда со што ќе се заврши овој процес што трае со години, по својата фемоменологија невообичаено во нашата судска пракса (нарачано убиство – ликвидација), второ, во докажувањето на делото и вината на сторителот кој се уште не е познат, се појавуваат сериозни проблеми во професионалната работа и постапувањето на органите на казнениот прогон, тешкотии во утврдувањето на вредноста на предложените докази. Од содржината на документите што ги предлагаат Јавното обвинителство, истражниот судија не даваат сигурен одговор како во однос на кривичното дело така и во однос на сторителот на кривичното дело и неговата вина и при состојба на користење на различни процесни постапки што се заедно создава сомневање во однос на успешното водење на постапката од надлежните органи и начинот на нивното

функционирање – односите во нив и надвор од нив. Така, анализата на списите од предметот “Ликвидација” укажуваат на неколку елементи кои се значајни да се свати и разбере суштината на овој предмет.

- Основниот суд во Велес по својата организација, вршење на основните надлежности, внатрешните односи помеѓу работите во судот, тогаш кога се во судот и надвор од него не се придржуваат доследно до начелата и правилата на процесното работење воопшто и по кривичните предмети посебно. Во тој ред добива значење постапката во распоредување на предметите на судиите, со нивното управување, како и досциплината, професионалноста во работењето на судската администрација во располагањето и управувањето со судските предмети и влијанието на судиите и други лица во овој дел од нивната работа. Таквата состојба некои од вработените во процесот да се појвуваат во својство на сведоци, но нивното сослушување сепак не придонесува работата докрај да се расчисти.

- Работата на овој предмет во овој суд ја усложува и фактот што некои од судиите и јавните обвинители кои работеле на овој предмет ги напуштиле своите работни места во овие органи, но покасно како граѓани кои се занимаваат со правната професија, се јавуваат во други својства со што се покажува дека не ги почитуваат основните начела на судската постапка врзани за непристрасност, неутралност и слично.

- Од порано произлегува дека односите меѓу судиите и јавните обвинители во овој суд во некои елементи покажуваат отсуство на нужна професионалност: фактот што се познаваат, се сретнуваат секојдневно, работат во иста зграда, работат и потоа во иста професија, ги доведуваат во ситуација да не водат доволно сметка и за професионалната етика, во вршењето на работите од правно и процесно постапување. Тоа негативно се одразува и во нивното приватно однесување (пријателство, познанство, сограѓанство) поранешна соработка, нивните меѓусебни комуникации да доведат до казниво постапување врзано за кривичното дело “противправно постапување”. Преку прислушкуваните нивни разговори, горните согледувања добиваат своја потврда – не се прави разлика во нивните меѓусебни односи кога тие имаат службен карактер а кога на приватен начин на кој службената позиција поранешна или сегашна се злоупотребува.

- Непрофесионалниот однос кон службените односи, до степен на непознавање на прописите и своите надлежности доаѓа до израз во постапката со која се прифаќа користењето на институтот “ЗАШТИТЕН СВЕДОК” како доказ особено во постапувањето и настојувањето да се зачува и заштити неговиот идентитет, начинот и постапката кога од него се зема исказ или сведочи на главен претрес и слично. Непрофесионалниот однос и постапување со “заштитениот сведок” кај сите органи што имаат однос со него, доаѓаат до непознавање на прописите со кои се овозможува користење на овој доказ. Тоа доколку повеќе што “заштитениот сведок” претставува основен извор врз кој треба да се утврди идентитетот на сторителот на казненото дело. Новинарот обвинет во оваа постапка, кој во својот весник објави информација врзана за “заштитениот сведок” во суштина одговара за

провалување на неговиот идентитет, службените лица: обвинетиот, истражниот судија, судијата, упрвникот на затворот во своите постапувања прават низа службени пропусти кои влијаат врз откривање на идентитетот на “заштитениот сведок”, а на тие пропусти не им се посветува внимание.

- Ако постои “судски менаџмент” преку кој треба да се обезбеди професионалната соработка на сите органи што учествуваат во постапката, тогаш за овој сложен криминален случај, менаџментот се покажува НЕОПХОДНО ВО ОВОЈ СЛУЧАЈ ТОЈ НЕДОСТАСУВА. Овој криминален случај, по својата сложеност и исклучивост бара посебен професионален пристап од секој учесник во него користејќи ги КРИМИНАЛИСТИЧКИТЕ ПОСТАПКИ И МЕТОДИ и во собирањето на доказите и нивното оценување во меѓусебен однос.

- Посебно внимание заслужуваат применетите казни. Се настојува, со право, на целиот криминален случај да му се одреди посебно место на криминалниот настан во кој се појавуваат поголем број на сторители, вклучително и лица кои на одреден начин имале врски со правосудните органи и тој дел од нивната биографија имал влијание на целата постапка, сепак тие аспекти во целата постапка не го добиваат нужното значење, без да бидат докрај разјаснети. Како што рековме, овој предмет и натака треба да се разрешува со примена на методите на судски менаџмент и соработка на учесниците во оваа постапка.

Анализа на предмет

МИГРАНТИ - КО бр. 11/14

Изготвено од Д-р. Слаѓана Тасева

Доктор по кривично правни науки, поранешен универзитетски професор по Кривично право

Претседател на Транспаренси Интернешнел Македонија

1. Во функција на подобрување на состојбите на правосудниот систем на Република Македонија и отпочнување на процес на враќање на довербата на граѓаните во истиот, како општа цел на проектот насловен како: "Граѓаните бараат правда- Стоп за неправдата" предмет на овој извештај е водената и правосило завршената кривична постапка против осуденото лице Злате Петров Роден 1985 година од Струмица, третообвинет во случајот насловен како „Мигранти„. Овој извештај се темели на целосна анализа на списите од предметот проследени во однос на обвинетиот и врз основа на многу скромни материјал сочинет од записници за распит на сцедоци и обвинети, Обвинителен акт КО. Бр. 11/14 на 6 страници со Посебен предлог за продолжување на мерката притвор; Приговор против обвинителен акт со предлог за продолжување на мерката притвор; Пресуда VI КОК 60/14 донесена на 04.12.2014 година; Жалба од обвинетите КП и ЗП и Пресуда од Апелациониот Суд Скопје КОКЖ 6/15 донесена на 11.05.2015 година. Се анализираше текот на кривичната постапка со цел да се утврдат околностите кои довеле до донесување на пресудата.
2. Предметот се води пред Основен Суд Скопје 1 во периодот од 29.09.2014 до 27.11.2014. За овој случај одржани се четири (4) рочишта на главна расправ: 29.09; 08.10; 27.11 и на последната на 02.12.2014 се дадени завршните зборови. Во судот предметот е заведен по број VI КОК бр. 60/14.
3. Постапката се водела за кривичното дело „Криумчарење на мигранти„ по член 418 – б ст. 4 вв. Со ст. 2 вв со Член 22 од КЗ, против лицата КП роден 1963 година, МЗ роден 1965 година и ЗП роден 1985 година, сите од Струмица. Третообвинетиот е осуден како помагач, односно претходница/чистач.
4. Кривично праниот настан се состои во дејствие на Превоз на мигранти од Афганистан на потегот помеѓу Струмица и Куманово. Помеѓу мигрантите имало и едно малолетно лице. Кривичното дело е сторено на 12. 02, 2014 година кога и е откриено со примена на мерката набљудување и следење, а кривичната пријава е поднесена од страна на Министерството за внатрешни работи.

5. Предистражната постапка е спроведена од страна на ОЈОКК каде е спроведен: Распит на сведоци, на 04.03.2014 година (сведоци од Афганистан со толкувач); 29. 04. 2014 година припадници на МВР ПС ГН Сопот, 26. 05. 2014 2 службени лице од МВР РЦ за ГР Север Скопје 27.04.2014, тетката на третообвинетиот и на 06.08.2014 Шпедитер (занаетчија) и Распит на обвинети: на 14.03.2014. Испитани се обвинетите КП и третообвинетиот ЗП кои се стекнале со статус на Обвинети во оваа фаза од постапката. Член 89 – „Записник,, 90 Содржина на записникот,, (Глава VIII) Процесни дејствија и 207 „Снимка од испитување на обвинетиот ,, (Глава XVIII Доказни средства) од новиот ЗКП.
6. Обвинителниот акт е поднесен на 11.08.2014. Обвинетите преку своите бранители поднеле приговор на обвинителниот акт со Предлог обвинителниот акт против Златко Петров да биде одбиен како неоснован согласно член 337 ст 1 т. 4 од ЗКП, а према обвинетиот Кирил Петров да биде одбиен како неоснован делот кој се однесува на став 4 од Членот 418 – б односно дека делото е сторено со малолетно лице.
7. Од поведување на постапката по кривична пријава и од испитување на истата, јавниот обвинител ја предлагал мерката притвор како мерка за обезбедување на присуство на обвинетите во постапката. За обвинетите КП од 13.02. 2014 за МЗ од 13. 02. 2014 и за ЗП од 16. 02. 2014 година била изречена мерка Притвор која траела до правосилноста на пресудата кога почнале со издржување на казните.
8. Пресудата е донесена осум дена по завршување на последното рочиште, а сите обвинети се огласени за виновни. На сите обвинети им е изречена казна затвор во траење од 8 години. Покрај изречените казни затвор од обвинетите се одземени возила како предмети употребени за извршување на кривичното дело.

Тек на предистражната постапка

9. Со оглед на запретената казна применливи се одредбите за скратена постапка од Законот за кривична постапка, што значи дека за ваквите предмети надлежното обвинителство не носи формално Наредба за спроведување на истражна постапка.
10. Распит на сведоци, странски државјани: На 04. 03. 2014 со помош на толкувач кој го зборува јазикот „Дари,, сослушани странски државјани: Логар, Афганистан, Феридун Ахмади, татко Али Ахмад, Месец и година на раѓање не се наведени, само е наведено дека лиоцето е на возраст од 20 години; Ругољ Амиди (ж), Афганистан, 60 Години нема други подтатоци за лични документи на основа на кои е утврден идентитетот, објаснила дека со себе не носи никаков документ за идентификација, тврди дека трето возило немало, изјавила дека една од керките е на возраст од 15

годни. Судот не утврдил за која ќерка е зетот и каде е другиот зет. Сведокот изјавила дека полнолетни се сметаат лицата со навршени 18 години, а под 18 години несмее да се склучи брак; Исмаил Ибрахими, од Мазари Шахив Афганистан, 20 години, не носи никаков документ за идентификација, изјавил дека ги чекале две коли; Хетере Сеќендери, (ж) сопруга на Феридун, 20 години, од Логар, Афганистан, изјавила дека се две коли; Кериме Керим, 18 години, од Мазари Шахив, Афганистан, (ж) сопруга на Исмаил, сестра на Зулфиќар, изјавила дека биле две коли; Зулфиќар Карими, Мазари Шариф Афганистан, 16 години; Тахира Сикандари, 15 год, (ж) не носи документ за идентификација, ќерка на Рухгољ Амиди, сестра на Хатере, и таа не му го знае името на зетот, маж на нејзината сестра, изјавила дека биле пречекани со две возила.

11. **Распит на обвинети:** Дејствие на 14.03.2014. Испитани се обвинетите КП и третообвинетиот ЗП. Забелешка: Лицата се стекнале со статус на Обвинети во оваа фаза од постапката? Искажете се земено на основа на Член 89 – „Записник,,, 90 Содржина на записникот,, (Глава VIII) Процесни дејствија и 207 „Снимка од испитување на обвинетиот ,, (Глава XVIII Доказни средства) од новиот ЗКП. Согласно Членот 24 став 2 од ЗКП Обвинет е лице против кое е потврден обвинителен акт, поднесен обвинителен предлог, поднесен предлог за примена на мерка за безбедност, поднесена приватна тужба или поднесен предлог за издавање на казнен налог. Изразот обвинет во овој закон се употребува и како општ назив за осомничен, обвинет и осуден.
12. Повторно распит на сведоци: Рочиште 29. 04. 2014 Записник за испитување на сведок, од страна на ЈО, Овластено службено лице, ПС ГН Сопот. Сите три возила биле со струмичка регистерска ознака; Записник за испитување на сведок, од страна на ЈО, Овластено службено лице, ПС ГН Сопот – Не е сигурен за типот на третото возило, потоа наведува точно за какви возила се работи: Даеву Нексиа, БМВ 530 и Санта Фе.
Рочиште 26. 05. 2014, Записник за испитување на сведок од Скопје, Овластено службено лице во МВР РЦ за ГР Север Скопје. Не се сеќава на регистарската табличка на третото возило БМВ не застанало на даден знак. Сведочи на основа на претходни оперативни сознанија за идентитетот на лицата, со точно име и презиме. Ова се индириектни сознанија. Не се сеќава на регистерската ознака на возилото, не може да го потврди редоследот на возилата.
13. Во својата изјава сведокот ЗП изјавил дека во критичниот период заедно со својата сопруга и малолетно дете – бебе, се наоѓал во куќата на својата тетка и дека таму останал се до крајот на тој ден.

Тек на судската постапка

14. Предметот се води пред Основен Суд Скопје 1 во периодот од 29.09.2014 до 27.11.2014. За овој случај одржани се четири (4) рочишта на главна расправ: 29.09; 08.10; 27.11 и на последната на 02.12.2014 се дадени завршните зборови. Во судот предметот е заведен по број VI КОК бр. 60/14.
15. Судот ги земал во предвид исказите дадени пред ОЈОКК на основа на Член 89 – „Записник,,, 90 Содржина на записникот,, (Глава VIII) Процесни дејствија и 212 „Лица кои можат да бидат сведоци,, (Глава XVIII Доказни средства) од новиот ЗКП.
16. На главната расправа одржана на 29. 09. 2014 Обвинетиот КП ја признал вината но наведува дека незнае дека има малолетници. Од страна на судот не е профатено барањето на одбраната на обвинетите за прибавување на официјална информација од Р Авганистан за возраста на лицата кои се превезувани, а судот истите ги третира како оштетени.
17. Во текот на постапката притворот на обвинетите им бил продолжуван 9 пати, од 13. 02. 2014 за прво и второ обвинетиот и од 16. 02. 2014 за третообвинетиот и истите останале во притвор се до правосилност на пресудата.
18. Првостепената пресуда е донесена два (2) дена по завршување на последното рочиште, на 04.12. 2014 година и сите обвинети се огласени за виновни. На сите обвинети им е изречена казна затвор во траење од 8 години. Покрај изречените казни затвор од обвинетите се одземени возила како предмети употребени за извршување на кривичното дело.
19. Жалба е навремено поднесена од одбраната на прво и трето обвинетиот со наведување на фактите дека пресудата е донесена на основа на целосно нејасни причини за решителните факти; пресудата е донесена на основа на претпоставки наведени во обвинителниот акт а не на основа на непобитни докази изведени пред судот. Судот не обезбедил документи на основа на кои ќе се утврди идентитетот и возраста на превезуваните лица: пресудата е донесена на основа на искази на сведоците и службени документи во кои овие податоците за идентитетот не се истоветни, а како датум на раѓање е наведен 01.01. Во однос на учеството на третото осудено лице ЗП, не постои ниту еден директен доказ, ниту исказ на превезуваните лица, ниту на овластените службени лица, кои би потврдиле негово учество во овој кривичноправен настан. Судот одлуката ја темели на листинг од телефонски разговори во периодот што му претходел на настанот.
20. Апелациониот суд Скопје во пресудата ЖКОК 6/15 од 11.05.2015 година делумно ги уважил жалбите на обвинетите со преиначување на делот на одлуката за кривичната

санкција и ги намалил казните на казна затвор во траење од 4 години, а ја потврдил првостепената пресуда во преостанатиот дел.

21. Советот на Апелациониот суд Скопје на 11. 05. 2015 година одржал јавна седница на која присуствувал обвинител од ОЈОКК и обвинетите со нивните бранители. Советот оценил дека неосновани се жалбените наводи за погрешно утврдена фактичка состојба, а со тоа и за погрешна примена на материјалното право.

Врз основа на погоре изнесеното, а поаѓајќи од начелата во Законот за кривичната постапка (In dubio pro reo) за сомневањето во однос на постоењето или непостоењето на фактите што го чинат обележјето на кривичното дело или од кои зависи примената на некоја одредба од Кривичниот законик, Правото на правично судење според кое лицето обвинето за кривично дело има право во правично и јавно судење пред независен и непристрасен суд, во контрадикторна постапка да може да ги оспорува обвиненијата против него и да предлага и изведува докази во своја одбрана, според кое треба да се прифаќаат предлозите на одбраната како и Начелото на објективност и обврската на судот и државните органи со еднакво внимание да ги испитуваат и да ги утврдат како фактите што го товарат обвинетиот, така и оние што му одат во корист, како и од потребата за безусловното почитување на човековите права и владеењето на правото особено поврзано со кривично-правните настани кои предизвикуваат сериозно внимание во јавноста ги изнесувам следниот:

ЗАКЛУЧОК

Од анализата на списите, утврдено е дека:

1. Сите тројца обвинети лица се осудени за Кривично дело Криумчарење на мигранти по член 418-б ст. 4 вв 2 од КЗ.
2. Битието на ова кривично дело во став 1 се состои во употреба на сила и сериозна закана, грабнување, измама, користољубие, злоупотреба на службена положба или искористување на немоќ. Ставот 2 предвидува казна затвор од една до пет години тој што врбува, превезува, засолнува, купува, продава, прифаќа мигранти, а Ставот 4 како квалификаторен облик предвидува казна од најмалку 8 години за лицата кои дејствијата предвидени во став 1 и ст 2 ги сториле кон маолетник.
3. Во текот на кривичната постапка судот се придржувал кон принципите на кривичната постапка утврдени во ЗКМ.
4. Осуденото лице ЗП во текот на целокупната постапка има одбрана којашто ги поднесува сите правни лекови, изнесува факти и анализата на докази оспорувајќи го тврдењето дека како помагач (чистач) учествувал во овој кривично-правен настан,

меѓутоа судовите во своето образложение не одговараат на наводите изјавено во приговорот и жалбите.

5. Пресудата против трето-обвинетиот е заснована на индиректни докази и не постои ниту еден директен доказ кој ќе обезбеди целосно јасни причини за решителниот факт дека ова лице учествувало во овој кривично-правен настан.
6. Поднесени се жалба пред Апелациониот суд, ој уважувајќи ги фактите на одбраната ја преиначува пресудата меѓутоа во однос на третообвинетиот судот ги анализира и прифаќа само индиректните докази понудени од страна на обвинителството и понискиот суд.
7. Судот не завлегува во подлабока анализа на кривично-правните настани за да преку анализа на состојбата со мигрантите оцени дали навистина станува за оштетени лица, за што впрочем сите сослушани сведоци тврдат дека не плаќале во моментот на овој превоз, кој прво и второ обвинетиот го признале.